EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.1.30.
COM(2025) 19 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló (EU) 2021/821 rendelet végrehajtásáról

{SWD(2025) 8 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló (EU) 2021/821 rendelet végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

Ez a jelentés tájékoztatást nyújt a kettős felhasználású termékekre vonatkozó uniós exportellenőrzések, valamint a 2021. május 19-i (EU) 2021/821 aktualizált rendelet (a továbbiakban: a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet vagy rendelet)[1] végrehajtásáról a 2022–2023-as időszak tekintetében, a 2024. évi egyes fő fejleményekről, valamint a 2022. évi uniós összesített, továbbá a tagállami exportellenőrzési adatokról.

Ez a 2021. szeptember 9-én hatályba lépett rendelet alapján készült első éves jelentés. Fontos mérföldkövet jelent az uniós exportellenőrzési szakpolitika fejlesztésében, mivel több információt oszt meg a tagállamok exportellenőrzéssel kapcsolatos engedélyezési döntéseiről, azzal a céllal, hogy növelje az átláthatóságot ezen a területen.

A rendelet előírásainak megfelelően és a továbbfejlesztett adatgyűjtési folyamat lehetővé tétele érdekében a Bizottság 2024. január 17-én közzétette az exportellenőrzésekkel kapcsolatos adatgyűjtésről és -kezelésről szóló, a tagállamokkal egyeztetett iránymutatásokat (átláthatósági iránymutatások)[2]. Ezek az iránymutatások lehetővé tették a tagállamok számára, hogy statisztikai adatokat gyűjtsenek a kettős felhasználású termékek uniós exportellenőrzéséről szóló éves uniós jelentés elkészítéséhez. Ezzel összefüggésben a Bizottság konzultációt indított az érdekelt felekkel arról, hogy 2023. január 27. és február 28. között hogyan történik az exportellenőrzésekkel kapcsolatos adatok gyűjtése. A Bizottság ennek alapján a jelentést a kettős felhasználású termékekkel foglalkozó koordinációs csoportnak (DUCG) a tagállamoktól[3] származó információinak felhasználásával készítette el. A mennyiségükre tekintettel a tagállamok által a 2022. évre vonatkozóan szolgáltatott adatokat az ezen éves jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum egységes szerkezetbe foglalja. A jelentést kiegészíti majd a 2023. évi adatokat tartalmazó külön bizottsági szolgálati munkadokumentum, amelyet 2025 első negyedévében tesznek majd közzé.

Az e jelentés által lefedett időszakban jelentős változások álltak be a geopolitikai környezetben. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, valamint a súlyosbodó közel-keleti konfliktus is rávilágított a kettős felhasználású termékek kivitelét érintő hatékony ellenőrzések

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/821 rendelete (2021. május 20.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról (átdolgozás) – (HL L 206., 2021.6.11., 1. o.) – https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj?locale=hu.

[2] A Bizottság (EU) 2024/214 ajánlása (2024. január 10.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó ellenőrzésről szóló éves jelentés elkészítéséhez szükséges adatgyűjtés és -kezelés módszertanát meghatározó, az (EU) 2021/821 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti iránymutatásokról https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32024H0214.

[3] A kettős felhasználású termékek kereskedelméről egyes tagállami illetékes hatóságok is készítenek nyilvános jelentéseket.

fontosságára, és ezek az ellenőrzések egyre fontosabb szerepet játszanak a Bizottság által a geopolitikai fejleményekre adott reakciókban, különös tekintettel a szankciókra. Ugyanakkor ebben az időszakban az exportellenőrzéseknek a nemzetközi rendszerek hatályán kívül eső, egyre inkább egyoldalú alkalmazása is megfigyelhető volt, például a félvezetők és azok gyártóberendezései, illetve az érzékeny alaptechnológiák előállítása szempontjából kritikus fontosságú nyersanyagok tekintetében.

2. A SZAKPOLITIKAI ÉS SZABÁLYOZÁSI KERET ALAKULÁSA

2.1. Exportellenőrzési politika

2.1.1. A kettős felhasználású termékekről szóló rendelet szerinti uniós exportellenőrzések korszerűsítése

A javított exportellenőrzési rendelet elfogadása mellett a Bizottság és a tagállamok számos új területen (pl. átláthatóság, jogérvényesítés, kapacitásépítés) kezdték meg a rendelet hatékony végrehajtását. Amint az a 3. szakasz ismerteti, a DUCG kulcsszerepet játszott ebben, és az új szakpolitikák, iránymutatások, eljárások stb. kidolgozásával foglalkozó számos szakértői csoport tevékenysége révén kibővítette az uniós exportellenőrzés „intézményi infrastruktúráját”.

Ez a következőket foglalta magában: i. a kialakulóban lévő technológiákkal foglalkozó szakértői csoport (ETEG) létrehozása a tagállamokkal az e technológiák kockázatértékelésével kapcsolatosan folytatott információcsere céljából, ii. végrehajtás-koordináló mechanizmus létrehozása a nemzeti bűnüldöző hatóságok munkájának Unió-szerte történő támogatására, iii. a kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos elektronikus rendszer kifejlesztése a Bizottság releváns szolgálatai és a tagállamok közötti információcsere javítása érdekében, és iv. az ágazati tájékoztatás és megfelelés javítása „a magánszektorral kialakított partnerség” részeként.

A Bizottság és a tagállamok – a tagállamok éves jelentéseinek részeként –iránymutatásokat dolgoztak ki a nemzeti engedélyezési döntések átláthatóságának biztosítása érdekében[4]. Ezeket az iránymutatásokat a tagállamok exportellenőrzési hatóságainak képviselőiből álló, az adatgyűjtéssel és az átláthatósággal foglalkozó technikai szakértői csoport készítette, amelynek elnöki tisztét az Európai Bizottság látja el.

A továbbfejlesztett rendelet még nagyobb hangsúlyt fektet a kibertér-megfigyelési termék kivitelére is. Foglalkozik annak potenciális kockázatával, hogy a szóban forgó termékek Unióból történő exportjához az emberi jogok vagy a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértései kapcsolódnak. Ezzel összefüggésben a Bizottság 2024. október 16-án az (EU) 2021/821 rendelet 5. cikke alapján iránymutatásokat tett közzé a kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozóan[5], hogy egyértelművé tegye elsősorban az exportőrök számára azt, hogy a kibertér-megfigyelési termékek kivitelét megelőzően hogyan kell biztosítani a kellő gondosságot és a belső megfelelést.

[4] A Bizottság (EU) 2024/214 ajánlása (2024. január 10.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó ellenőrzésről szóló éves jelentés elkészítéséhez szükséges adatgyűjtés és -kezelés módszertanát meghatározó, az (EU) 2021/821 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti iránymutatásokról - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32024H0214.

[5] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-publishes-guidelines-cyber-surveillance-exporters-2024-10-16_en.

2.1.2. Konzultáció és tájékoztatás

A Bizottság és a Tanács cseh elnöksége a DUCG támogatásával 2022. december 6-án megszervezte a 2022. évi exportellenőrzési fórumot, amely lehetőséget kínált arra, hogy az új rendeletről szóló társjogalkotói megállapodás fényében az uniós exportellenőrzések végrehajtásával és a korszerűsített uniós exportellenőrzési rendszerrel kapcsolatban eszmecserét folytassanak közel 1000 iparági és civil társadalmi érdekelt féllel[6]. A Bizottság együttműködött a Pegasus[7] és az azzal egyenértékű kémszoftverek használatának kivizsgálásával foglalkozó európai parlamenti vizsgálóbizottsággal (PEGA-bizottság[8]), és megjelent az előtt.

2.1.3. Együttműködés harmadik országokkal 2022-ben

Az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanács (TTC)[9] második ülésére 2022. május 16-án a Paris-Saclay-ben került sor. Az esemény házigazdája az Európai Unió Tanácsának francia elnöksége volt. Az ülésen a TTC kifejezte a felek azon közös szándékát, hogy a biztonság védelme érdekében exportellenőrzési eszközöket kívánnak alkalmazni. Konkrétabban: az Unió és az Egyesült Államok vállalta, hogy a kettős felhasználású technológiákkal és az exportellenőrzésekkel kapcsolatban fokozza az együttműködést és támogatja az információcserét. Úgy gondolják, hogy a TTC alapvető fontosságú munkát végez az Egyesült Államok és az Európai Unió által az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára reagáló közös megközelítés kidolgozásában, többek között az exportellenőrzéssel kapcsolatos együttműködés megkönnyítése révén. Ez az együttműködés további közös megközelítéseket is támogatott, beleértve az ellenőrzött termékek jegyzékének frissítését, figyelembe véve a multilaterális exportellenőrzési rendszerek döntéseit, a partnerekkel való együttműködést, valamint az Uniót vagy az Egyesült Államokat esetlegesen érintő új intézkedésekről folytatott rendszeres konzultációkat.

A TTC második miniszteri találkozóját követően az Unió és az Egyesült Államok felkérte az érdekelt feleket, hogy vegyenek részt az exportellenőrzésekhez kapcsolódó második tájékoztató rendezvényen. A rendezvény, amelyre 2022. július 19-én került sor, a TTC exportellenőrzésekkel foglalkozó 7. számú munkacsoportja által 2021 októbere óta elért eredményeket ismertette. Lehetőséget biztosított továbbá az ipar, a tudományos élet és a civil társadalom képviselői számára, hogy benyújtsák a jövőbeli kezdeményezésekkel kapcsolatos visszajelzéseiket és ötleteiket, valamint hogy megvitassák az Unió és az Egyesült Államok hatóságai közötti exportellenőrzési együttműködés prioritásait.

2022. december 5-én az Egyesült Államok adott otthont a 3. miniszteri találkozónak Washington közelében. Az exportellenőrzéssel kapcsolatos együttműködést illetően a TTC

[6] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/2022-export-control-forum-outcome-2022-12-13_en

[7] A Pegasus az NSO Group elnevezésű izraeli kiberfegyver-vállalat által kifejlesztett kémszoftver, amelyet úgy terveztek, hogy rejtett módon, távolról telepíthető legyen az iOS-t és Androidot futtató mobiltelefonokra.

[8] https://www.europarl.europa.eu/committees/en/archives/9/pega/home/welcome-words

[9] 2021 júniusában az Unió és az Egyesült Államok létrehozta az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanácsot, amely 2021. szeptember 29-én, Pittsburgh-ben megtartotta első ülését, és elfogadott egy ambiciózus, többek között az exportellenőrzési együttműködésről szóló közös nyilatkozatot. A tíz munkacsoport egyike az exportellenőrzéssel, az információmegosztással, valamint olyan témákkal foglalkozik, mint például a jogalkotási és szabályozási fejlemények, a kockázatértékelési és engedélyezési bevált gyakorlatok, valamint az iparági megfelelés és végrehajtás megközelítései. E munkacsoport célja továbbá előmozdítani az érzékeny kettős felhasználású technológiákkal kapcsolatos összehangolt szabályozási megközelítéseket, és közös iparági tájékoztatást végezni a kettős felhasználású termékek exportellenőrzéséről.

megvizsgálta, hogy a kettős felhasználású termékek és technológiák kivitele és újrakivitele tekintetében hogyan egyszerűsíthető a transzatlanti kereskedelem kísérleti információcsere útján. A TTC célja volt továbbá, hogy megkönnyítse a két partner közötti kereskedelmet az ellenőrzési jegyzék felülvizsgált változatainak összehangoltabb elfogadásával és közzétételével, az új szabályozási intézkedésekről folytatott konzultációkkal és az exportellenőrzésnek a más partnerekkel való összehangolásával. A felek elkötelezték magukat amellett, hogy fokozzák a végrehajtási együttműködést, többek között azzal, hogy következetesen alkalmazzák az Oroszországot és Belaruszt célzó szankciókhoz kapcsolódó exportkorlátozásokat. Végezetül az Unió és az Egyesült Államok bejelentette, hogy együttműködést kíván folytatni az érzékeny és kialakulóban lévő technológiák exportellenőrzése terén, mégpedig úgy, hogy közben megfelelő védelmet biztosít az ilyen termékek helytelen használatával szemben.

Ezen túlmenően a Bizottság és a tagállamok aktívan hozzájárultak az Oroszországgal szembeni szankciókkal foglalkozó globális koalíció (a továbbiakban: GECC)[10] munkájához, amelynek 39 tagja lényegében hasonló exportellenőrzéseket hajtott végre az Ukrajna elleni 2022. februári orosz invázióra válaszul. A GECC célja annak megakadályozása, hogy Oroszország és Belarusz hozzájusson az ukrajnai agressziójuk fenntartásához szükséges árukhoz, technológiákhoz és szoftverekhez, vagyis az, hogy e két ország védelmi, űrkutatási és tengerhasznosítási ágazata ne férjen hozzá kulcsfontosságú anyagokhoz.

Végezetül: az Unió és Norvégia 2022. június 13-án dialógust folytatott, a fegyverkivitel ellenőrzéséről, november 17-én pedig a kettős felhasználású termékek kivitelének ellenőrzéséről. A felek megvitatták a kettős felhasználású termékekről szóló új uniós rendeletet és a norvégiai jogalkotási fejleményeket, valamint eszmecserét folytattak az exportellenőrzés legújabb fejleményeiről, az exportellenőrzési rendszerekhez kapcsolódó közelgő ülésekről és az elutasításokkal kapcsolatos információkról. Az Unió és Norvégia megvitatta továbbá a kettős felhasználású termékekre és a fejlett technológiákra vonatkozó exportkorlátozásokat is.

2.2. Az uniós ellenőrzési jegyzék aktualizálása

A rendelet I. mellékletében szereplő uniós ellenőrzési jegyzék lényegében a kettős felhasználású termékek felsorolását tartalmazza, ideértve az olyan szoftvereket és technológiákat is, amelyek polgári és katonai célokra egyaránt felhasználhatók, ezért ellenőrzés hatálya alá tartoznak. A jegyzéket rendszeresen frissítik, hogy tükrözze a multilaterális exportellenőrzési rendszer – például a Wassenaari Megállapodás, az Ausztrália Csoport, a Nukleáris Szállítók Csoportja és a Rakétatechnológiai Ellenőrzési Rendszer (MTCR) – változásait.

A Bizottság 2022. október 21-én elfogadta az (EU) 2023/66 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletet[11], azzal a céllal, hogy naprakésszé tegye az uniós ellenőrzési jegyzéket, és hogy a kettős felhasználású termékekről szóló uniós rendeletet 2021 decemberéig összhangba hozza a nemzetközi rendszerekben hozott döntésekkel. Az aktualizált jegyzék új elemeket tartalmaz az elektronika, a félvezetők és a számítógépek, a vegyi és biológiai ágazatok, valamint a légtér és a hajtóműrendszerek területén. Ezen túlmenően a Bizottság 2022. május 3-án elfogadta az (EU) 2022/699 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletet[12], amely Oroszország Ukrajna elleni

[10] A GECC tagjai Ausztrália, az Unió 27 tagállama, Dél-Korea, az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok, Izland, Japán, Kanada, Liechtenstein, Norvégia, Svájc, Tajvan és Új-Zéland.
[11] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/66/oj?eliuri=eli%3Areg_del%3A2023%3A66%3Aoj&locale=hu#.
[12] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/699/oj.

katonai inváziója következtében és a kettős felhasználású termékek és technológiák Oroszországba irányuló kivitelének korlátozására irányuló uniós korlátozó intézkedések elfogadásának folyományaként Oroszországot kivonta a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet szerinti uniós általános exportengedélyek hatálya alól.

2.3. Nemzeti végrehajtási és jogérvényesítési intézkedések

2.3.1. Végrehajtási intézkedések

A kettős felhasználású termékekről szóló rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban. Mindazonáltal előírja, hogy egyes rendelkezések végrehajtására a tagállamok hoznak bizonyos intézkedéseket, továbbá azt is, hogy és az említett nemzeti intézkedésekkel kapcsolatos információkat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzé kell tenni. Ennek megfelelően a Bizottság 2022. február 8-án tájékoztató feljegyzést[13] tett közzé, amely naprakész áttekintést nyújt a tagállamok által többek között például a brókertevékenység és a tranzit ellenőrzésének kiterjesztése, az ellenőrzéseknek a fel nem sorolt termékekre közbiztonsági vagy emberi jogi megfontolásokból történő kiterjesztése, a nemzeti általános exportengedélyek bevezetése, az Unión belüli transzferek ellenőrzésének fel nem sorolt termékekre történő alkalmazása vonatkozásában hozott intézkedésekről. Ez a tájékoztató feljegyzés biztosítja az alkalmazandó szabályok átláthatóságát, továbbá tükrözi az Unió arra irányuló erőfeszítéseit, hogy támogassa az ellenőrzések valamennyi uniós exportőr által való következetes és hatékony végrehajtását.

2.3.2. Végrehajtási intézkedések

A Bizottságot nem kapott tájékoztatást arról, hogy a 2019. évi éves exportellenőrzési jelentéssel[14] együtt közzétett nemzeti végrehajtási intézkedések jegyzéke változott volna.

2.4. Az Észak-Írországból származó export

A kettős felhasználású termékek Unióból Egyesült Királyságba irányuló kivitele az Egyesült Királyság Unióból való kilépése nyomán 2021. január 1. óta a rendelet szerinti ellenőrzés tárgyát képezi[15].

Az Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv[16] alapján különös rendelkezések alkalmazandók, amelyek értelmében a rendelet Észak-Írország tekintetében az Egyesült Királyságra és az Egyesült Királyságban alkalmazandó[17], és az Egyesült Királyság az Észak-Írországból az Unión kívüli harmadik országokba irányuló kivitelről szóló rendelet értelmében illetékes hatóságként jár el. A Bizottság erre a célra kifejlesztett egy biztonságos elektronikus eszközt, amely támogatja a rendelet Észak-Írországban és Észak-Írországból történő alkalmazásáért felelős egyesült királyságbeli illetékes hatósággal folytatott információcserét. Ezt az eszközt 2022-ben végig használták. Az eszköz lehetővé teszi az Egyesült Királyság hatóságai számára, hogy hozzáférjenek az uniós tagállamok által kiadott, lényegében azonos ügyletekre vonatkozó

[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52022XC0208(02).
[14] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)562&lang=hu.
[15] Időközben az Egyesült Királyságra kiterjesztették az EU001. számú uniós általános exportengedély hatályát.
[16] HL L 29., 2020.1.31., 7. o. (a továbbiakban: a kilépésről rendelkező megállapodás).
[17] Az Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv 5. cikkének (4) bekezdése, valamint 2. mellékletének 47. szakasza.

elutasításokkal kapcsolatos információkhoz, és kétoldalú megbeszélést folytassanak a kibocsátó tagállammal a rendeletben előírtak szerint.

3. A KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEKKEL FOGLALKOZÓ KOORDINÁCIÓS CSOPORT TEVÉKENYSÉGEI

A DUCG a Bizottság és a tagállamok szakértőiből áll, feladata pedig, hogy megvizsgáljon az exportellenőrzéssel kapcsolatos bármely kérdést[18]. 2022-ben a DUCG hét ülést tartott: január 20-án, március 15-én, május 24-én, július 14-én, október 11-én és december 8-án, valamint az érdekelt felekkel 2022. december 6-án tartott exportellenőrzési fórum formájában. 2022. július 14-én rendkívüli ülésre került sor a rendelet I. mellékletét naprakésszé tevő 2021. évi felhatalmazáson alapuló rendelet tervezetének felülvizsgálata céljából. 2022-ben a DUCG-val is konzultáltak az I. mellékletnek az Ausztrália Csoport által ellenőrzött termékek felvétele céljából történő kivételes frissítéséről.

3.1. Konzultáció a végrehajtási kérdésekről – általános információcsere

A Bizottság és a tagállamok képviselői a DUCG-ben általános információkat cseréltek egymás között az exportellenőrzésről. Konkrétabban: a DUCG eszmecserét folytatott a végrehajtási szempontokról, például a rendelet 9. cikke szerinti „nemzeti intézkedések” és „nemzeti ellenőrzési jegyzékek” közötti különbségtételről, a nagy projektekre vonatkozó engedélyekről és az immateriális kivitelek/transzferek ellenőrzéséről.

3.2. Iránymutatások és iránymutató feljegyzések

A DUCG 2021. szeptember 23-án felmérést kezdett az illetékes hatóságok körében a kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos kutatásra vonatkozó iránymutatások[19] végrehajtásáról, jóváhagyta az ágazati megfelelési iránymutatás végrehajtására vonatkozó nyomonkövetési tervet, információt cserélt a nemzeti intézkedésekről szóló hivatalos tájékoztató feljegyzés aktualizálását célzó nemzeti végrehajtási intézkedésekről, továbbá megbeszéléseket kezdett az immateriális technológiaátadásra vonatkozó iránymutatások kidolgozásáról.

3.3. Technikai információcsere – Technikai szakértői csoportok

A DUCG-ban részt vevő tagállami illetékes hatóságok technikai szakértelmet biztosítottak az uniós ellenőrzési jegyzék aktualizálásához, valamint – a fent említettek szerint – megbeszéléseket folytattak több konkrét végrehajtási kérdésről.

A Bizottság koordinációja mellett a DUCG kezdeményezéseket tett bizonyos technikai végrehajtási problémák kezelésére, és külön szakértői csoportokat hozott létre az új rendelet követelményeinek végrehajtásához. A technikai szakértői csoportok sajátos szerepét immár az új rendelet 24. cikkének (3) bekezdése ismeri el.

2022-ben a következő szakértői csoportok végeztek tevékenységet:

a) a felügyeleti technológia szakértői csoport (STEG) lehetővé teszi a tagállamok szakértői számára, hogy hozzájáruljanak a kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó

[18] Ez a jelentés egyben az új rendelet által előírt, a DUCG tevékenységéről, vizsgálatairól és az általa folytatott konzultációkról szóló éves jelentés is.
[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=uriserv:OJ.L_.2021.338.01.0001.01.ENG.

uniós ellenőrzések kidolgozásához. A STEG megbízatása olyan technikai megbeszélésekre terjed ki, melyek tárgyát a kibertér-megfigyelési termékek kivitelével kapcsolatos kockázatok képezik, különösen annak kockázata, hogy a szóban forgó termékeket belső elnyomással vagy az emberi jogok és/vagy a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésével összefüggésben használják fel. A STEG 2021 óta dolgozik az (EU) 2021/821 rendelet 5. cikke szerinti kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó iránymutatások összeállításán[20]. 2022-ben e munka fókuszában a kibertér-megfigyelési termékek fogalommeghatározásának köre állt;

b) a kialakulóban lévő technológiákkal foglalkozó technikai szakértői csoport (ETEG) folytatta a kialakulóban lévő technológiák kivitelével járó kockázatokkal, valamint az ezek ellenőrzésével járó kihívásokkal kapcsolatos információk cseréjét. Az ETEG tagjai megállapították, hogy fő prioritás egy kockázatértékelési operatív eszköz létrehozása és használata. Az ETEG ezen túlmenően megbeszéléseket is szervezett a kvantumtechnológiáról, melynek keretében a magánszektor képviselői is tartottak előadásokat;

c) a végrehajtás-koordináló mechanizmust (ECM) a rendelet 25. cikkével összhangban vezették be a tagállamok illetékes hatóságai és végrehajtó szervei közötti információcsere és közvetlen együttműködés támogatása érdekében;

d) az adatgyűjtéssel és az átláthatósággal foglalkozó technikai szakértői csoport (DCT-TEG) különösen aktív volt: 2022-ben hét alkalommal ülésezett az átláthatósági iránymutatások kidolgozása céljából. A szakértők számos tervezetet vitattak meg, és széles körű megbeszéléseket folytattak az engedélyezési adatok gyűjtésére és bejelentésére szolgáló új módszertanról, tekintettel az érdekelt felekkel 2023 elején tartandó nyilvános konzultációra[21]; valamint

e) a kapacitásépítési technikai szakértői csoport (CB-TEG) azzal a céllal jött létre, hogy támogassa a rendszeres képzést és szakértelem-megosztást a kettős felhasználású termékekkel foglalkozó uniós közösségen belül, többek között a tagállamok tisztviselőinek szóló közös képzési programok kidolgozásával. A CB-TEG összegyűjtötte a tagállamoktól a képzési igényekre vonatkozó információkat, és előrelépéseket tett a megvalósíthatósági jelentés elkészítése terén.

3.4. Technikai támogatás az uniós ellenőrzési jegyzék aktualizált változatainak és a nemzeti végrehajtási intézkedéseknek az előkészítéséhez

A rendelet 17. cikkével összhangban a DUCG technikai tájékoztató üléseket tartott annak érdekében, hogy támogassa az uniós ellenőrzési jegyzék aktualizálásáról szóló felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre irányuló javaslat előkészítését. Az Európai Parlament nemzeti szakértői és megfigyelői részt vettek a DUCG 2022. július 14-i rendkívüli ülésén, ahol a Németország Szövetségi Gazdasági és Exportellenőrzési Szövetségi Hivatala (BAFA) előadást tartott az uniós ellenőrzési jegyzékben bevezetett főbb változásokról. A Bizottság 2022 októberében elfogadta a felhatalmazáson alapuló jogi aktust.

[20] Az ezt követő iránymutatásokat a Bizottság 2024. október 16-án tette közzé.

[21] https://policy.trade.ec.europa.eu/consultations/guidelines-data-collection-and-preparation-eu-annual-report-dual-use-export-controls-under_en#respond-to-the-consultation.

A DUCG információt cserélt a nemzeti végrehajtási intézkedésekről, és aktualizálta a 2022. február 8-án közzétett, a nemzeti intézkedésekről szóló tájékoztató feljegyzést.

3.5. Az engedélyezési és végrehajtási adatok cseréje

A DUCG az elfogadott adatcsere-kérdőív alapján befejezte a 2020. évi engedélyezési adatok gyűjtését, melynek célja az volt, hogy áttekintést nyújtson az exportellenőrzések Unió-szerte történő végrehajtásáról, és lehetővé tegye az összesített adatok közzétételét az Unió 2019. évi exportellenőrzési éves jelentésében[22]. A DUCG kezdeményezte a 2021. évi engedélyezési adatok gyűjtését is.

3.6. A tagállamok között az elektronikus engedélyezés céljából történő információcserét szolgáló informatikai eszközök

A Bizottság a DUCG támogatásával folytatta az uniós exportellenőrzési hálózat informatikai gerincét jelentő, a kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos elektronikus rendszer (DUeS) fejlesztését. Ez a platform kulcsszerepet játszik a rendelet hatékony alkalmazásában.

Az Unión belüli transzferekre vonatkozó elutasításokkal kapcsolatos információcsere támogatása, valamint az elutasítások rendszeres felülvizsgálata és aktualizálása érdekében új funkciók kerültek kifejlesztésre. A DUCG befejezte a 2013. évi elutasítások felülvizsgálatát, és előrelépéseket tett a 2014. évi adatok felülvizsgálata terén.

A DUeS egyéb funkcióit az alábbiak szerint fejlesztették:

a) 2022 januárjában új funkciót vezettek be az elutasítások felülvizsgálatára;

b) 2022 márciusában új modult hoztak létre az értesítésekkel/engedélyezésekkel és elutasításokkal kapcsolatos információk megosztásának támogatására, az Oroszországot és Belaruszt érintő szankciókról szóló rendeleteknek megfelelően. Ezt követően frissítéseket hajtottak végre a szankciós csomagok aktualizálását követően szükségessé vált változtatások végrehajtása érdekében; valamint

c) egy új funkció lehetővé tette az Oroszországot érintő szankciók végrehajtásával kapcsolatos információk cseréjét a tagállamokkal.

2022-ben már a második éve működött a kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos elektronikus engedélyezési rendszer, amely lehetővé teszi az illetékes hatóságok és az exportőrök számára, hogy online ellenőrzéseket hajtsanak végre, és csökkentsék az ezen ellenőrzésekhez kapcsolódó adminisztratív terheket. A felület célja a hagyományos rendszerek és az elavult nemzeti elektronikus rendszerek felváltása, a gyorsabb információcsere lehetővé tétele – beleértve az engedélyezési adatok Bizottság felé történő bejelentését is – a rendelet 26. cikke kapcsán. 2021-ben az elektronikus engedélyezési rendszert Lettországban és Romániában kezdték használni. 2022-ben továbbfejlesztették, illetve testre szabták úgy, hogy az olasz engedélyező hatóság munkáját támogassa (2022 júliusától), valamint zajlott annak előkészítése, hogy a szlovén és a vallon hatóságok 2023-ban megkezdhessék a rendszer használatát.

[22] A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló (EU) 2021/821 rendelet végrehajtásáról (COM(2022) 434 final).

Magyarország és Belgium (Brüsszel régió) szintén érdeklődött a projekthez való csatlakozás iránt.

Az Unión kívül a partnerországokkal folytatott párbeszédek keretében a Bizottság vizsgálja az elektronikus engedélyezési eszköz partnerek számára történő rendelkezésre bocsátásának lehetőségét is. Moldova, Bosznia-Hercegovina és Szerbia érdeklődését fejezte ki az eszköz használata iránt.

Az elektronikus engedélyezési projekt ezenfelül az ellenőrzések hatékonyabbá tétele érdekében új irányokba fejlődik – például az elektronikus engedélyezési rendszernek az egyablakos vámügyi környezeten keresztül a nemzeti vámrendszerekkel való összekapcsolásával. Ez megkönnyíti az információk határokon átnyúló megosztását, valamint a vámhatóságokkal való információcserét, ezáltal pedig csökkenti a vállalkozók szabályozásból eredő terheit, és lehetővé teszi az automatikus engedélyezés kezelését. Erre az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság által kezelt tanúsítványcsere-rendszer – „CERTEX" – platformján keresztül kerül sor. Az elektronikus engedélyezés és a nemzeti vámhatóságok közötti kapcsolat 2022 decembere óta működik.

Az elektronikus engedélyezési rendszereket már alkalmazó tagállamok kérésére a Bizottság 2022 áprilisában elindított egy új, „elektronikus engedélyezési áthidaló projektet", amely lehetővé teszi a nemzeti engedélyezési rendszereknek a vámrendszerekkel való összekapcsolását az elektronikus engedélyezés révén. Finnország részt vesz a kísérleti projektben. Belgium (Flandria) érdeklődését fejezte ki a projekthez való csatlakozás iránt.

3.7. Átláthatóság és tájékoztatás

A DUCG hozzájárult a 2022. évi éves exportellenőrzési jelentés elkészítéséhez, amelyet a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló második éves jelentéssel[23] együtt tettek közzé, és amely tájékoztatja az érdekelt feleket a kettős felhasználású termékek exportellenőrzésének az Európai Unióban történő végrehajtásáról, ezen belül pedig a kettős felhasználású termékekkel foglalkozó koordinációs csoport tevékenységeiről.

3.8. A nemzetközi együttműködés támogatása

A Kereskedelmi és Technológiai Tanács exportellenőrzési munkacsoportja keretében – melyben az Egyesült Államok is részt vett – a DUCG támogatta az újrakivitel egyszerűsítéséről szóló releváns megbeszéléseket, különösen i. az EU001. számú uniós általános exportengedély alkalmazásához kapcsolódó nemzeti gyakorlatok feltárásának céljából, és ii. az Egyesült Államokból származó kettős felhasználású termékeknek az Unióból történő újrakivitelét engedélyező egyesült államokbeli engedélyezési kivételekről szóló célzott szakértői megbeszélések útján.

3.9. A kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos kutatás és az immateriális kivitelek ellenőrzése

A DUCG külön megbeszéléseket folytatott az exportellenőrzés és a kettős felhasználású technológiát érintő kutatás közötti összefüggésekről. Ezekre a megbeszélésekre a Bizottság nemzetközi K+I együttműködésre vonatkozó stratégiájának (Horizont Európa) keretében került

[23] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2022)433&lang=hu.

sor, és azok során számítottak a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság bizottsági szakértőinek és külső szakértőknek a támogatására.

3.10. A kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos 2023. és 2024. évi fejlemények áttekintése

1. A rendelet I. mellékletének frissítései:

   - A Bizottság 2023. január 11-én közzétette az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL) a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet I. mellékletének módosításáról szóló (EU) 2023/66 felhatalmazáson alapuló rendeletet. Ez az éves frissítés összhangba hozza a jegyzéket a multilaterális exportellenőrzési rendszerek keretében hozott döntésekkel, és független az Oroszországgal és Belarusszal szembeni uniós exportkorlátozásoktól.
   - A Bizottság 2023. február 23-án közzétette az (EU) 2023/996 felhatalmazáson alapuló rendeletet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*, azzal a céllal, hogy kivételes frissítést hajtson végre a rendelet I. mellékletén az Ausztrália Csoport ellenőrzése alá tartozó termékek felvétele céljából.
   - A Bizottság 2023. szeptember 15-én a rendelet I. mellékletének rendszeres éves frissítéseként közzétette az (EU) 2023/2616 felhatalmazáson alapuló rendeletet. Ezt a rendeletet 2023. szeptember 16. óta alkalmazzák.
   - A Bizottság 2024. szeptember 5-én elfogadta az I. melléklet éves aktualizálását, amely várhatóan két hónappal később lép hatályba.

2. A tagállamok nemzeti ellenőrzési jegyzékei

   - A Bizottság 2023. október 20-án tette közzé a nemzeti ellenőrzési jegyzékek első uniós gyűjteményét, amely magában foglalja a Spanyolország és Hollandia által egyes kialakulóban lévő technológiákra vonatkozóan elfogadott nemzeti ellenőrzéseket. A rendeletet 2024. szeptember 27-én felülvizsgálták: beemelték a Franciaország által elfogadott nemzeti ellenőrzéseket is. Ez a gyűjtemény azoknak a termékeknek a nemzeti szintű ellenőrzését tükrözi, amelyeket egyes kialakulóban lévő technológiákra vonatkozóan a multilaterális rendszerekben még nem fogadtak el. Ez a nemzeti ellenőrzési jegyzékeknek a rendelet szerinti első gyűjteménye. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy engedélyezési követelményeket írjanak elő úgy, hogy hivatkoznak más tagállamoknak a gyűjteményben közzétett nemzeti ellenőrzési jegyzékeire, anélkül, hogy saját nemzeti ellenőrzéseiket el kellene fogadniuk.

3. Exportellenőrzések a gazdasági biztonsági stratégia keretében

   - A gazdasági biztonsági stratégia 2023. június 20-i elfogadását[24] követően a Bizottság 2024. január 24-én fehér könyvet tett közzé az exportellenőrzésekről[25], amelyben felvázolta, hogy a növekvő geopolitikai feszültségekkel összefüggésben a nemzetközi biztonság jobb fenntartása és az Unió biztonsági érdekeinek hathatósabb védelme érdekében miként lehet hatékonyabbá tenni az uniós exportellenőrzéseket. A fehér könyv rövid és középtávú intézkedéseket javasol, amelyek azt szolgálják, hogy az Unióban összehangoltabb legyen a kettős felhasználású termékek exportellenőrzése. Az intézkedések között szerepelnek a következők: egységes uniós ellenőrzések azon termékek tekintetében, amelyeket az exportellenőrzési rendszerek akadályozása vagy késedelmes működése miatt nem fogadtak el multilaterális szinten; az exportellenőrzés politikai koordinációját biztosító magas szintű fórum létrehozása; az új

[24] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52023JC0020&qid=1687525961309.
[25] https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/a44df99c-18d2-49df-950d-4d48f08ea76f/details?download=true.

nemzeti ellenőrzési jegyzékek jobb koordinálására szolgáló mechanizmus; valamint a kettős felhasználású termékekről szóló uniós rendelet 2025. évi értékelése. A fehér könyvről nyilvános konzultációt folytattak, melyre 2024. február 2. és április 30. között került sor, és melyre 23 válasz érkezett. E válaszokat a Bizottság belső tanácskozásai során figyelembe vették.

4. Exportkorlátozások Oroszországgal szemben

- 2023 és 2024 folyamán a Bizottság az Oroszországgal szembeni szankciókkal összefüggésben aktívan folytatta a kettős felhasználású termékekre vonatkozó exportkorlátozások szigorítását, többek között azáltal, hogy 2024 júniusában elfogadta a 14. szankciócsomagot[26]. A Bizottság emellett iránymutatást tett közzé a végrehajtás és jogérvényesítés támogatása, valamint a szankciók kijátszása elleni küzdelem érdekében. A Bizottság partnerekkel – az Egyesült Államokkal, az Egyesült Királysággal és Japánnal – együttműködve kidolgozta az úgynevezett közös kiemelt fontosságú termékek (legutóbb 2024 februárjában aktualizált) jegyzékét[27], amely magában foglalja azokat a kettős felhasználású termékeket és fejlett technológiákat, amelyeket az ukrajnai harctéren talált orosz fegyverrendszerekben használnak, vagy amelyek kritikusak az említett orosz katonai rendszerek fejlesztése, gyártása vagy használata szempontjából.

5. Nemzetközi partnerség

- A Bizottság 2023 folyamán olyan partnerekkel vitatta meg az exportellenőrzéssel kapcsolatos kérdéseket, mint például az Egyesült Államok. Különösen megjegyzendő, hogy az USA–EU TTC 2023. május 10-i negyedik ülésén olyan területeket vitattak meg, mint például a kereskedelem megkönnyítése, és szilárd alapot biztosítottak az Oroszországgal kapcsolatos szankciókkal kapcsolatos együttműködéshez. A TTC keretében az érdekelt felek legutóbbi ülésére 2023. július 19-én került sor; fő témája a kettős felhasználású termékek újrakivitele volt. Végezetül a Bizottság 2023. október 26-án virtuális első exportellenőrzési párbeszédet folytatott Kínával, majd egy második hasonló párbeszédet 2024. október 24-én.

4. UNIÓS EXPORTELLENŐRZÉSEK – FŐBB ADATOK

Ez a szakasz a 2022-es referenciaévre vonatkozó összesített uniós exportellenőrzési adatokat ismerteti. A mennyiségükre tekintettel a tagállamok által megadott, alapul szolgáló adatokat a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum egységes szerkezetbe foglalva közli. Az adatokat új jelentéstételi iránymutatásnak[28] megfelelően bocsátották rendelkezésre, melynek alkalmazására most először került sor.

Az (EU) 2021/821 rendelet elfogadásával az Unió bizonyította, hogy elkötelezte magát a nyilvános jelentéstétel és az átláthatóság megerősítése mellett. A rendelet 26. cikke úgy rendelkezik, hogy az ellenőrzések végrehajtásáról közzétett éves uniós jelentésnek tartalmaznia kell az engedélyekre, elutasításokra és tilalmakra vonatkozó releváns információkat, valamint az ellenőrzések igazgatására és végrehajtására vonatkozó információkat.

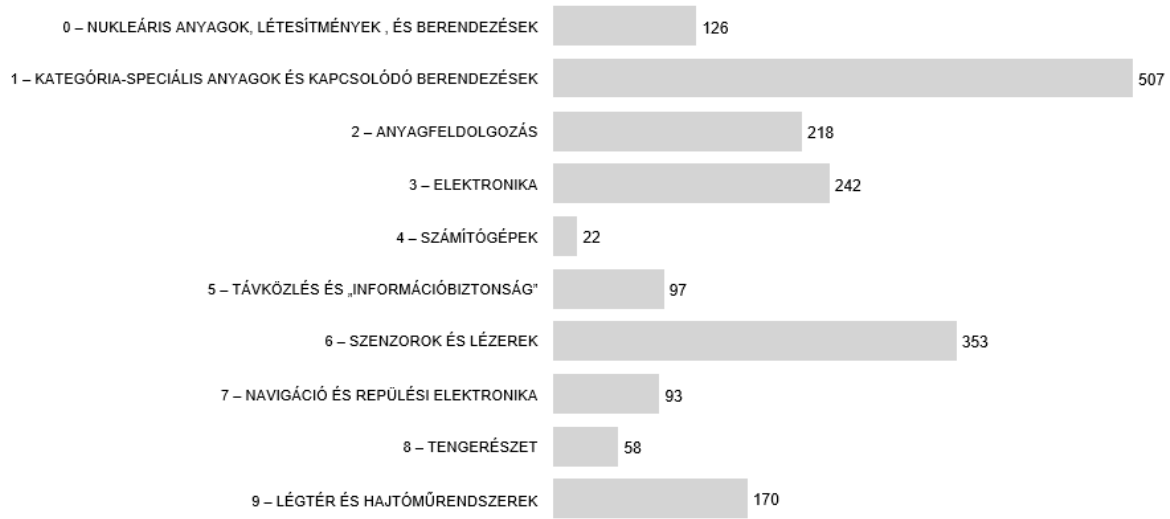
[26] https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/overview-sanctions-and-related-resources_en.
[27] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-partners-expand-list-common-high-priority-items-further-weaken-russias-war-effort-2024-02-23_en.
[28] A Bizottság (EU) 2024/214 ajánlása (2024. január 10.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó ellenőrzésről szóló éves jelentés elkészítéséhez szükséges adatgyűjtés és -kezelés módszertanát meghatározó, az (EU) 2021/821 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti iránymutatásokról (a továbbiakban: iránymutatás).

2013 óta a DUCG – önkéntes alapon – engedélyezési adatgyűjtési mechanizmust dolgozott ki, és támogatta az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak szóló, összesített uniós engedélyezési adatokat és az exportellenőrzéssel kapcsolatos egyéb információkat tartalmazó éves jelentés elkészítését. Az adatgyűjtés éves alapú volt, és a formátum fokozatosan bővült a különböző típusú engedélyekre, valamint az ellenőrzések igazgatására és végrehajtására vonatkozó adatok rögzítése céljából.

A közelmúltban elfogadott átláthatósági iránymutatások értelmében az adatgyűjtési módszertant úgy alakították ki, hogy hosszú távon fenntartható legyen, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy a releváns információkat hatékony és költséghatékony módon, statisztikailag megbízható formában és a személyes adatok, a bizalmas üzleti adatok, illetve a védett védelmi, külpolitikai vagy nemzetbiztonsági információk védelmének kellő figyelembevételével bocsássák a Bizottság rendelkezésére.

4.1. Terméktípusok

A rendelet elsősorban az uniós ellenőrzési jegyzékben felsorolt és tíz kategóriába osztályozott, több mint 1 800 kettős felhasználású termék kivitelére vonatkozik (1. ábra). Az uniós szakértők ezért döntöttek úgy, hogy az I. mellékletben szereplő bejegyzéseket „terméktípusok” szerint csoportosítják az éves uniós jelentésben[29].

1. ábra: A rendelet I. mellékletének tíz kategóriájában felsorolt kettős felhasználású termékek száma

A nyilvános jelentéstétel szükséges szintű átláthatóságának lehetővé tétele és egyúttal az idők során hatékonynak és fenntarthatónak bizonyuló adatgyűjtés biztosítása érdekében az a döntés született, hogy a „terméktípusok” meghatározása a kettős felhasználású termékek 5 számjegyű besorolásán[30] fog alapulni, biztosítva ugyanakkor, hogy az biztonsági, szakpolitikai és kereskedelmi szempontból érdemi információkkal szolgáljon. Az iránymutatás A. melléklete ismerteti az engedélyezési adatok gyűjtéséhez és az éves uniós jelentés elkészítéséhez használandó „terméktípusok” listáját. Az engedélyek lebontása a rendelet követelményeivel összhangban a termékek típusa és a releváns rendeltetési helyek szerint történik, figyelembe

[29] Vö. a rendelet 26. cikke (2) bekezdésének első albekezdése.
[30] Pl. ECCN 0A001: Atomreaktorok.

véve a különböző típusú engedélyek jellegét, célját és jellemzőit, valamint az engedélyek megadására és az adatgyűjtésre vonatkozó eltérő tagállami gyakorlatokat. Ezen túlmenően a nemzeti engedély, illetve engedélyezés és gyakorlatok sajátosságainak megfelelően ezért ki kell igazítani a vonatkozó adatgyűjtést és a tagállamok által a Bizottsághoz történő benyújtást. Ezért az e jelentésben ismertetett számadatok azon tagállamok számát adják meg, amelyek az egyes engedélytípusok alapjául szolgáló adatokat szolgáltatták. A módszertan arra is figyelemmel van, hogy az engedélyek több terméktípusba tartozó több termékre is vonatkozhatnak.

A kibertér-megfigyelési termékek kapcsán megemlítendő, hogy a 2. cikk 20. pontjában szereplő fogalommeghatározásába beletartoznak az I. mellékletben felsorolt termékek, valamint a fel nem sorolt termékek is. Az iránymutatás B. melléklete öt olyan terméket határoz meg a rendelet I. mellékletében, amelyek megfelelnek a 2. cikk 20. pontjában szereplő meghatározásnak. A tagállamoknak és a STEG-en belül a Bizottságnak eseti alapon kell eldönteniük, hogy egy adott, fel nem sorolt termék megfelel-e a jogi fogalommeghatározás követelményeinek. A fel nem sorolt kibertér-megfigyelési termékekre vonatkozó kérelmeket és engedélyeket is bele kell foglalni az éves jelentésbe a rendelet 26. cikke (2) bekezdésének megfelelően, a tagállamok által szolgáltatott adatok alapján. A más felsorolt termékekre vonatkozó kérelmek és engedélyek a hatáskörrel rendelkező érintett hatóság döntése alapján belefoglalhatók a jelentésbe.

4.2. Az exportengedélyek áttekintése az engedély típusa szerint[31]

2022-ben az engedélyezett kettős felhasználású termékek kereskedelmének összértéke[32] 57,3 milliárd EUR-t tett ki, ami az Unión kívüli áruexport 2 %-ának felel meg (2. ábra). A számuk tekintetében megjegyzendő, hogy ez 138 764 engedélynek és értesítésnek felel meg[33]. Az engedélyek típusait illetően megjegyzendő, hogy a tranzakciók többsége az uniós általános exportengedélyek (93 311), a nemzeti általános exportengedélyek (26 953) és az egyedi engedélyek (17 072) körébe tartozik. Az értéküket tekintve az engedélyek legfontosabb típusainak a globális exportengedélyek (27,3 milliárd EUR), az egyedi exportengedélyek (17,1 milliárd EUR) és az uniós általános exportengedélyek (9,6 milliárd EUR) tekinthetők.

4.3. Elutasítások és tilalmak

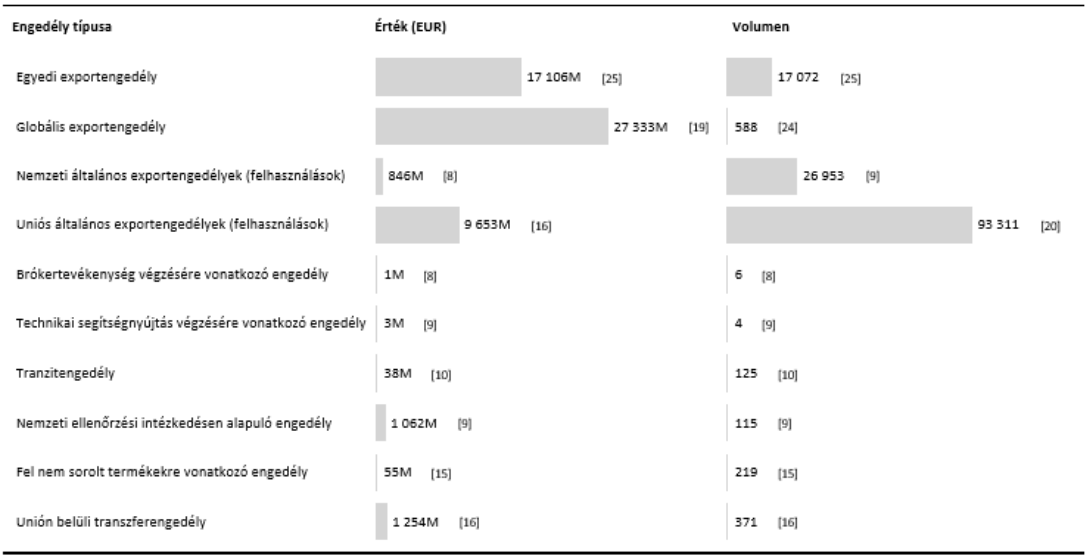
2022-ben 813 elutasításról számoltak be 0,98 milliárd EUR értékben. Ezek az adatok azt mutatják, hogy az uniós export csak egy kis részének esetében került sor elutasításra (az adott évben az EU-27-en kívülre irányuló teljes áruexport értékének 0,04 %-a).

[31] Kérjük, vegye figyelembe, hogy a rendelet 26. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdésével összhangban e jelentés 4.2–4.7. szakasza nem tartalmazza a kibertér-megfigyelési termékekre vonatkozó adatokat. A szóban forgó termékekre vonatkozó információkat az alábbi 4.8. szakasz tartalmazza.

[32] Kérjük, vegye figyelembe, hogy ez magában foglalja a nemzeti általános exportengedélyek és az uniós általános exportengedélyek felhasználására vonatkozóan önkéntes alapon rendelkezésre bocsátott adatokat is.

[33] Kérjük, vegye figyelembe, hogy ez magában foglalja a nemzeti általános exportengedélyek és az uniós általános exportengedélyek felhasználására vonatkozóan önkéntes alapon rendelkezésre bocsátott adatokat is.

Exportengedélyek az engedély típusa szerint

Az ábrán feltüntetett egyes mérési pontoknál zárójelben szerepel az alapul szolgáló adatokat szolgáltató tagállamok száma.

2. ábra: Exportengedélyek az engedély típusa szerint

4.4. Egyedi engedélyek

Az egyedi engedély egy meghatározott exportőrnek valamely harmadik országbeli egyetlen végfelhasználó vagy címzett tekintetében adott olyan engedély, amely egy vagy több kettős felhasználású termékre vonatkozik. E jelentés alkalmazásában az egyedi exportengedélyek, a brókertevékenység végzésére vonatkozó engedélyek, a technikai segítségnyújtás végzésére vonatkozó engedélyek, a tranzitengedélyek, az Unión belüli transzferengedélyek, a nemzeti ellenőrzési intézkedésen alapuló engedélyek és a fel nem sorolt termékekre vonatkozó engedélyek mindegyike egyedi engedélynek minősül, amint azt az iránymutatás is előírja.

A 2022. évi egyedi engedélyeknek a rendelet I. mellékletében szereplő tíz termékkategória, valamint a jegyzékben nem szereplő, ellenőrzés tárgyát képező termékek szerint történő áttekintése (3. ábra) azt mutatja, hogy a piaci értéket tekintve a legtöbb engedélyt a 0. kategóriában (*Nukleáris anyagok, létesítmények és berendezések*) adták ki (8,1 milliárd EUR, a teljes érték 41 %-a), melyet sorrendben a 2. kategória (*Anyagfeldolgozás*; 2,5 milliárd EUR, a teljes érték 13 %-a) és az 5. kategória (*Távközlés és „információbiztonság”*; 2,3 milliárd EUR, a teljes érték 12 %-a) követett. Az egyedi engedélyek volumene kapcsán megjegyzendő, hogy a legnagyobb számadatot a 2. kategóriában (*Anyagfeldolgozás*) regisztrálták (5 592, azaz az összes engedély 29 %-a), ezt követte az 1. kategória (*Speciális anyagok és kapcsolódó berendezések*; 4 501, azaz az összes engedély 23 %-a), valamint az 5. kategória (*Távközlés és „információbiztonság”*; 3 205, azaz az összes engedély 17 %-a).

Egyedi exportengedélyek az (EU) 2021/821 rendelet I. mellékletében szereplő termékkategóriák szerint

Termékkategória		Érték (EUR)	Volumen
0	NUKLEÁRIS ANYAGOK, LÉTESÍTMÉNYEK ÉS BERENDEZÉSEK	8 057M	1 303
1	SPECIÁLIS ANYAGOK ÉS KAPCSOLÓDÓ BERENDEZÉSEK	1 315M	4 501
2	ANYAGFELDOLGOZÁS	2 465M	5 592
3	ELEKTRONIKA	1 683M	1 666
4	SZÁMÍTÓGÉPEK	14M	44
5	TÁVKÖZLÉS ÉS „INFORMÁCIÓBIZTONSÁG"	2 320M	3 205
6	SZENZOROK ÉS LÉZEREK	1 147M	1 863
7	NAVIGÁCIÓ ÉS REPÜLÉSI ELEKTRONIKA	57M	345
8	TENGERÉSZET	35M	77
9	LÉGTÉR ÉS HAJTÓMŰRENDSZEREK	1 510M	469
X	FEL NEM SOROLT TERMÉKEK	1 114M	276

A 27 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

3. ábra: Egyedi exportengedélyek az (EU) 2021/821 rendelet I. mellékletében szereplő termékkategóriák szerint

Az egyedi engedélyek értékének terméktípusok szerinti bontása (4.1. és 4.2. ábra) azt mutatja, hogy a legfőbb öt termék a következő: 0EC1 – *Nukleáris anyagok, létesítmények, üzemek és berendezések* (6,4 milliárd EUR, a teljes érték 33 %-a), 2EC1 – *Szerszámgépek és rendszerek ipari berendezésekhez* (1,8 milliárd EUR, a teljes érték 9 %-a), 5EC2 – *Információbiztonság és kriptoanalitikai termékek és berendezések* (1,3 milliárd EUR, a teljes érték 7 %-a), 9EC1 – *Űrhajómotorok és gázturbinák* (az UAV kivételével) (1,1 milliárd EUR, a teljes érték 6 %-a), valamint XEC1 – *Egyéb/fel nem sorolt* (1,1 milliárd EUR, a teljes érték 6 %-a).

Egyedi exportengedélyek A BIZOTTSÁG (EU) 2024/214 AJÁNLÁSÁNAK A. mellékletében szereplő terméktípusok szerint

Terméktípus		Érték (EUR)	Volumen
0EC1	Nukleáris anyagok, létesítmények, üzemek és berendezések	6 427M	883
0EC2	Szoftver nukleáris anyagokhoz, létesítményekhez és berendezésekhez	539M	131
0EC3	Technológia nukleáris anyagokhoz, létesítményekhez és berendezésekhez	1 091M	289
1EC1	Anyagok, alkatrészek és szerkezetek légi járművekhez/űralkalmazásokhoz	30M	177
1EC2	Robbanóanyagok, hajtóanyagok és kapcsolódó berendezések	455M	509
1EC3	Rostos, szálas anyagok és gyártó berendezések	254M	176
1EC4	Különleges fémek és ötvözetek, valamint azok berendezései	203M	597
1EC5	Nukleáris vonatkozású termékek és berendezések	5M	73
1EC6	Mérgező vegyületek, prekurzorok, patogének, toxinok és géntechnológiával módosított szervezetek, kapcsolódó védő- és detektáló berendezések és alkatrészek	303M	2 832
1EC7	Szoftver speciális anyagokhoz és kapcsolódó berendezésekhez	5M	92
1EC8	Technológia speciális anyagokhoz és kapcsolódó berendezésekhez	60M	45
2EC1	Szerszámgépek, rendszerek és alkatrészek ipari berendezésekhez	1 784M	2 266
2EC2	Vegyi és biológiai gyártó berendezések	603M	2 755
2EC3	Szoftver anyagfeldolgozáshoz	77M	542
2EC4	Technológia anyagfeldolgozáshoz	2M	29
3EC1	Elektronikai termékek és alkatrészek	256M	588
3EC2	Elektronikus részegységek, modulok és berendezések	12M	155
3EC3	Nukleáris alkalmazásokban felhasználható elektronikai termékek	512M	569
3EC4	Berendezések félvezető eszközök vagy anyagok gyártásához és teszteléséhez	710M	173
3EC5	Félvezető anyagok	6M	38
3EC6	Szoftver elektronikához	4M	28
3EC7	Technológia elektronikához	183M	115
4EC1	Számítógépek	14M	44
5EC1	Távközlési termékek és berendezések	797M	249

A 27 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

4.1. ábra: Egyedi exportengedélyek terméktípusok szerint (1. rész)

Egyedi exportengedélyek A BIZOTTSÁG (EU) 2024/214 AJÁNLÁSÁNAK A. mellékletében szereplő terméktípusok szerint

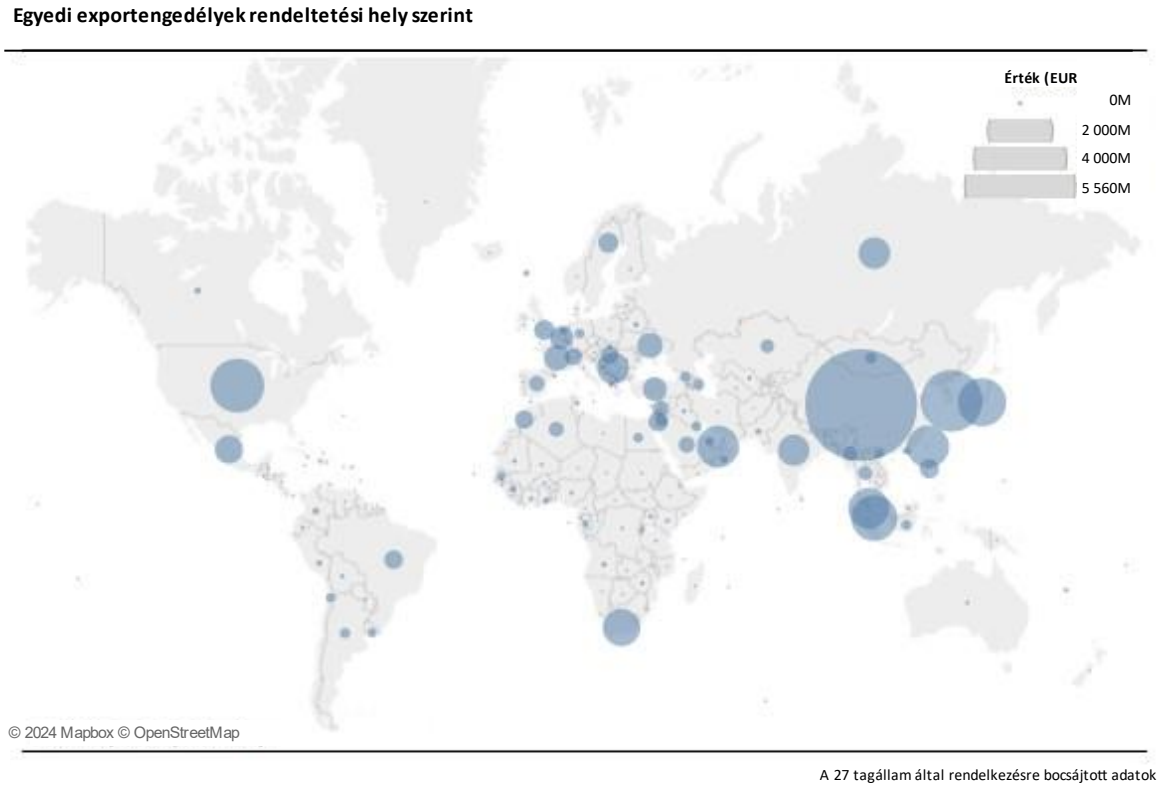
Terméktípus		Érték (EUR)	Volumen
5EC2	Információbiztonsági és kriptoanalitikai termékek és berendezések	1 344M	1 996
5EC3	Szoftver távközléshez és információbiztonsághoz	142M	916
5EC4	Technológia távközléshez és információbiztonsághoz	37M	44
6EC1	Optikai és akusztikai berendezések, kapcsolódó alkatrészek és anyagok; más érzékelők	234M	1 078
6EC2	Lézerek, kapcsolódó berendezések és anyagok	706M	642
6EC3	Radarrendszerek, kapcsolódó berendezések és alkatrészek	127M	101
6EC4	Szoftver szenzorokhoz és lézerekhez	8M	21
6EC5	Technológia szenzorokhoz és lézerekhez	72M	21
7EC1	Berendezések inerciális navigációhoz	47M	295
7EC2	Navigációhoz és repülési elektronikához kapcsolódó egyéb berendezések	9M	26
7EC4	Gyártó berendezések navigációhoz és repülési elektronikához	1M	4
7EC5	Szoftver navigációhoz és repülési elektronikához	0M	5
7EC6	Technológia navigációhoz és repülési elektronikához	1M	15
8EC1	Merülő járművek és vízfelszíni hajók, valamint kapcsolódó tengeri rendszerek, berendezések és alkatrészek	32M	56
8EC2	Tengeri hajók anyagai és berendezései	3M	21
9EC1	Űrhajómotorok és gázturbinák (az UAV kivételével)	1 122M	107
9EC2	UAV és hajtóműrendszerei	130M	204
9EC3	Rakéta és űreszköz	86M	64
9EC4	Rakétamotorok	0M	6
9EC5	Berendezések szélcsatornához, tesztelő létesítményekhez és kamrákhoz	0M	3
9EC6	Szoftver légtérhez és hajtóműrendszerekhez	90M	41
9EC7	Technológia légtérhez és hajtóműrendszerekhez	81M	44
XEC1	Egyéb/fel nem sorolt	1 114M	276

A 27 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

4.2. ábra: Egyedi exportengedélyek terméktípusok szerint (2. rész)

Az egyedi engedélyek hatálya alá tartozó rendeltetési helyek (5. és 6. ábra) kapcsán megjegyzendő, hogy az érték alapján Kína volt a legfőbb rendeltetési hely (5,6 milliárd EUR, a teljes érték 28 %-a), és ez után következett Dél-Korea (1,7 milliárd EUR, a teljes érték 9 %-a), az Egyesült Államok (1,3 milliárd EUR, a teljes érték 7 %-a), Japán (1,04 milliárd EUR, a

teljes érték 5 %-a) és Szingapúr (994 millió EUR, a teljes érték 5 %-a). Összességében elmondható, hogy az Unión kívüli 25 legfőbb rendeltetési helyhez az érték szerint az egyedi engedélyek 90 %-a kapcsolódik.[34] Az Unión belüli transzferek esetében a legfőbb rendeltetési helyek a következők: Franciaország (301 millió EUR), Belgium (251 millió EUR), Svédország (188 millió EUR), Magyarország (141 millió EUR) és Spanyolország (113 millió EUR). Az Unión kívüli rendeltetési helyekkel történő összevetés azt mutatja, hogy az Unión belüli transzferek korlátozottak, mivel a rendelet szerint a kettős felhasználású termékek Unión belüli kivitelének többsége esetében nincs szükség engedélyre.

5. ábra: Egyedi exportengedélyek rendeltetési hely szerint

[34] Kérjük, vegye figyelembe, hogy az Oroszországi Föderációba mint rendeltetési helyre irányuló exportok engedélyei az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendelet szerinti mentességeknek és eltéréseknek felelnek meg.

Egyedi exportengedélyek a legfőbb rendeltetési helyek szerint

Az Unión kívül	Érték (EUR)	Az Unión belül	Érték (EUR)
Kína	5 560M	Franciaország	301M
Dél-Korea	1 696M	Belgium	251M
Amerikai Egyesült Államok	1 287M	Svédország	188M
Japán	1 035M	Magyarország	141M
Szingapúr	944M	Spanyolország	113M
Tajvan	796M	Németország	43M
Egyesült Arab Emirségek	783M	Hollandia	27M
Malajzia	750M	Szlovákia	14M
Dél-Afrika	626M	Finnország	6M
Szerbia	461M	Cseh Közt.	6M
Oroszországi Föderáció	457M	Ausztria	4M
India	452M	Olaszország	4M
Mexikó	360M	Lengyelország	2M
Ukrajna	291M	Bulgária	2M
Törökország	260M	Görögország	2M
Egyesült Királyság	186M	Szlovénia	1M
Izrael	177M	Dánia	1M
Fülöp-szigetek	170M	Portugália	1M
Brazília	161M	Írország	0M
Marokkó	156M	Litvánia	0M
Svájc	137M	Málta	0M
Szaúd-Arábia	121M	Luxemburg	0M
Libanon	118M	Románia	0M
Algéria	103M	Lettország	0M
Mianmar	98M	Horvátország	0M
Thaiföld	89M	Ciprus	0M
Kazahsztán	85M		
Mongólia	59M		
Azerbajdzsán	58M		
Jordánia	53M		
Argentína	50M		
Indonézia	48M		
Grúzia	46M		
Kuvait	44M		
Egyiptom	44M		
Uruguay	41M		
Vietnám	39M		
Chile	39M		
Katar	38M		
Szenegál	37M		
Hongkong	31M		
Gabon	28M		
Guinea	26M		

A 27 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

6. ábra: Egyedi exportengedélyek az Unión belüli és Unión kívüli főbb rendeltetési helyek szerint

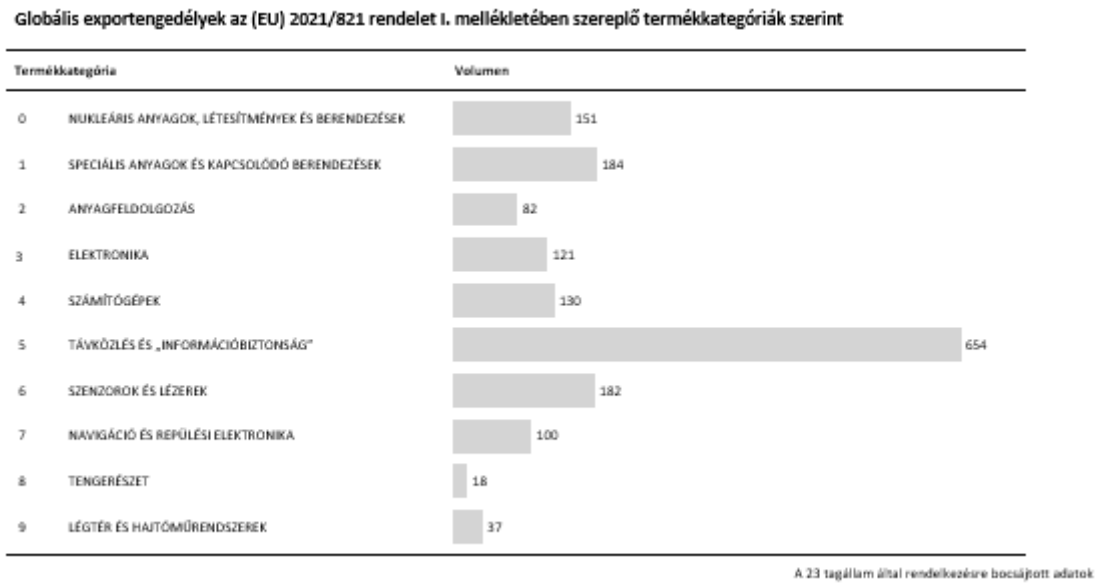
4.5. Globális exportengedélyek

Az egyes engedélytípusok jellegét, célját és jellemzőit szem előtt tartva ez az iránymutatás figyelembe veszi, hogy a globális exportengedélyek leggyakrabban becsült vagy „nyitott” kiviteli értékeket tartalmaznak, és azokat egy vagy több termékre és egyetlen rendeltetési helyre, vagy egy vagy több termékre és több rendeltetési helyre vonatkozóan adják ki. Ennélfogva a globális engedélyek csökkentik a hatáskörrel rendelkező hatóságok és az exportőrök adminisztratív terheit a hasonló és/vagy gyakori ügyletek esetében. A nonproliferációs célkitűzések védelme érdekében az exportőröknek belső megfelelési programot kell kidolgozniuk és benyújtaniuk ahhoz, hogy globális engedélyre legyenek jogosultak. Mivel a rendelet a globális engedélyek konkrét konfigurációját a tagállamokra

bízza, a tagállamok eltérő gyakorlatokat alkalmaznak. A nyilvánosság számára nyújtott érdemi tájékoztatás céljából, egyúttal figyelemmel a különböző nemzeti gyakorlatokra és a globális exportengedélyek mögötti logikára, az iránymutatás kiigazítja a kapcsolódó adatgyűjtést és jelentéstételt. A tagállamoknak ennek megfelelően kell benyújtaniuk az engedélyezési adatokat a Bizottságnak, az alábbiakra helyezve a hangsúlyt: i. a globális exportengedélyek összértéke (27,3 milliárd EUR, ami a 2022. évi engedélyezett érték 48 %-ának felel meg) és ii. a globális engedélyek teljes volumene terméktípusok (8.1. és 8.2. ábra) és rendeltetési hely szerinti bontásban (9.1. és 9.2. ábra).

A rendelet I. mellékletében szereplő termékkategóriák szerinti bontásban (7. ábra) a volumen alapján számítva az engedélyek nagy részét az 5. kategóriában (*Távközlés és „információbiztonság”*; 39 %), a 2. kategóriában (*Speciális anyagok és kapcsolódó berendezések*; 11 %), valamint a 6. kategóriában (*Szenzorok és lézerek*; 11 %) bocsátották ki.

A globális exportengedélyek volumenének terméktípusonkénti bontása (8.1. és 8.2. ábra) azt mutatja, hogy a legfőbb öt termék a következő: 5EC2 –*Információbiztonság és kriptoanalitikai termékek és berendezések* (18 %), az 5EC3 – *Szoftver távközléshez és információbiztonsághoz* (14 %), a 6EC1 – *Optikai és akusztikai berendezések, kapcsolódó alkatrészek és anyagok; más érzékelők* (10 %), 4EC1 – *Számítógépek* (8 %) és 5EC4 – *Technológia távközléshez és információbiztonsághoz* (7 %).

7. ábra: Globális exportengedélyek az (EU) 2021/821 rendelet I. mellékletében szereplő termékkategóriák szerint

Globális exportengedélyek A BIZOTTSÁG (EU) 2024/214 AJÁNLÁSÁNAK A. mellékletében szereplő terméktípusok szerint

Terméktípus		Volumen
0EC1	Nukleáris anyagok, létesítmények, üzemek és berendezések	9
0EC2	Szoftver nukleáris anyagokhoz, létesítményekhez és berendezésekhez	63
0EC3	Technológia nukleáris anyagokhoz, létesítményekhez és berendezésekhez	79
1EC1	Anyagok, alkatrészek és szerkezetek légi járművekhez/űralkalmazásokhoz	32
1EC2	Robbanóanyagok, hajtóanyagok és kapcsolódó berendezések	6
1EC3	Rostos, szálas anyagok és gyártó berendezések	1
1EC4	Különleges fémek és ötvözetek, valamint azok berendezései	47
1EC6	Mérgező vegyületek, prekurzorok, patogének, toxinok és géntechnológiával módosított szervezetek, kapcsolódó védő- és detektáló berendezések és alkatrészek	95
1EC8	Technológia speciális anyagokhoz és kapcsolódó berendezésekhez	3
2EC1	Szerszámgépek, rendszerek és alkatrészek ipari berendezésekhez	49
2EC2	Vegyi és biológiai gyártó berendezések	29
2EC4	Technológia anyagfeldolgozáshoz	4
3EC1	Elektronikai termékek és alkatrészek	39
3EC2	Elektronikus részegységek, modulok és berendezések	15
3EC3	Nukleáris alkalmazásokban felhasználható elektronikai termékek	10
3EC4	Berendezések félvezető eszközök vagy anyagok gyártásához és teszteléséhez	15
3EC5	Félvezető anyagok	5
3EC6	Szoftver elektronikához	13
3EC7	Technológia elektronikához	24
4EC1	Számítógépek	130
5EC1	Távközlési termékek és berendezések	7

A 23 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

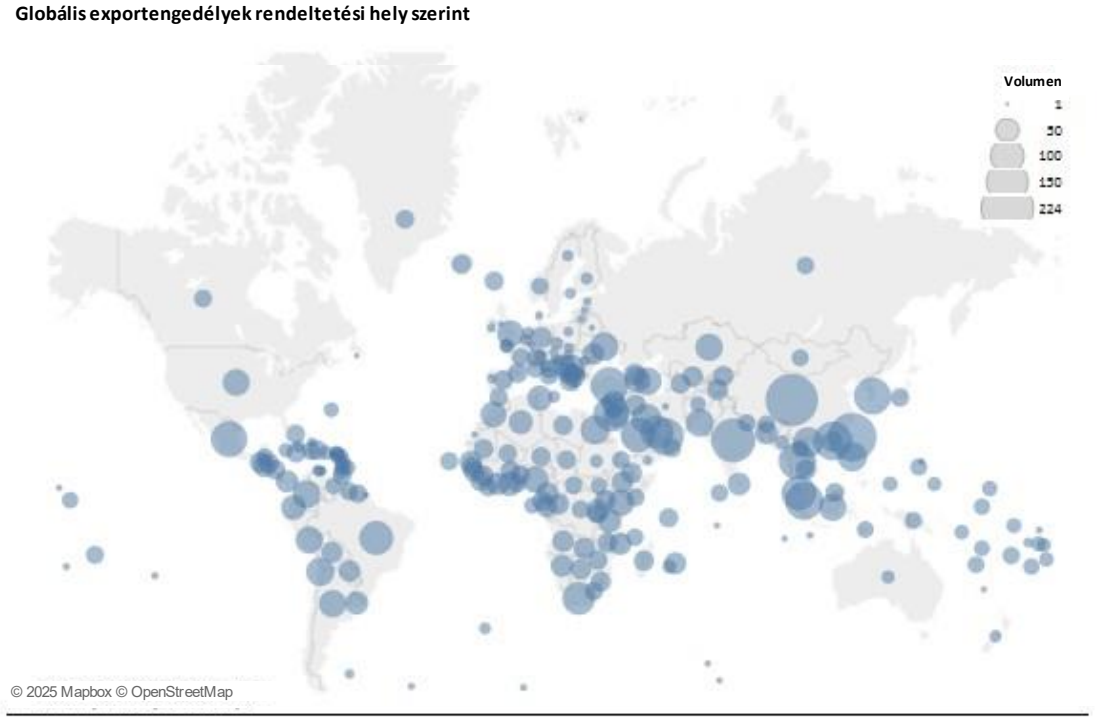
8.1. ábra: Globális exportengedélyek terméktípusonként (1. rész)

8.2. ábra: Globális exportengedélyek terméktípusonként (2. rész)

A rendeltetési helyeket (9. és 10. ábra) illetően megjegyzendő, hogy az engedélyek nagy részét kínai (3 %), tajvani (2 %), indiai (2 %), hongkongi (1 %) és szingapúri (1 %) rendeltetési helyre történő kivitelre adták ki. A 25 legfőbb rendeltetési hely összességében csak 31 %-át teszi ki a globális exportengedélyek volumenének, mivel a globális engedély sok esetben több rendeltetési helyre is kiterjed[35].

[35] Ugyanott.

9. ábra: Globális exportengedélyek rendeltetési hely szerint

Globális exportengedélyek a legfőbb rendeltetési helyek szerint

Rendeltetési hely	Volumen
Kína	224
Tajvan	191
India	159
Hongkong	123
Szingapúr	120
Törökország	115
Dél-Korea	113
Egyesült Arab Emirségek	112
Thaiföld	110
Mexikó	108
Izrael	106
Malajzia	100
Szaúd-Arábia	98
Brazília	96
Katar	91
Dél-Afrika	90
Kuvait	77
Vietnám	76
Fülöp-szigetek	73
Egyiptom	71
Ukrajna	67
Chile	67
Pakisztán	65
Kolumbia	65
Peru	63
Kazahsztán	63
Indonézia	63
Azerbajdzsán	63
Argentína	63
Amerikai Egyesült Államok	61
Egyesült Királyság	60
Kenya	59
Nigéria	58
Marokkó	57
Szerbia	56
Örményország	54
Tunézia	53
Libanon	52
Ecuador	52
Bahrein	52
Ghána	50
Jordánia	49
Algéria	49
Bosznia-Hercegovina	48
Costa Rica	46
Uruguay	45
Tanzánia	45
Ruanda	45
Macedónia, Volt Jugoszláv Közt.	44
Sri Lanka	44

A 23 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

10. ábra: Globális exportengedélyek a főbb rendeltetési helyek szerint

4.6. Nemzeti és uniós általános engedélyek

A nemzeti és uniós általános exportengedélyeket a kettős felhasználású termékek kereskedelmének megkönnyítése, továbbá az exportőrökre és az exportellenőrzési hatóságokra háruló adminisztratív terhek csökkentése érdekében bocsátják ki.

Az uniós általános exportengedélyeket az Európai Unió olyan exportőrök részére adja ki, akik a rendeletben meghatározott vonatkozó előfeltételek betartása mellett értesítik a hatáskörrel rendelkező hatóságokat. A rendelet nyolcféle uniós általános exportengedélyről rendelkezik[36].

2022-ben az uniós általános exportengedélyek túlnyomó többségét az EU001 formájában bocsátották ki (a teljes érték 86 %-a, a teljes volumen 95 %-a), tíz rendeltetési hely (köztük az Unió több fontos kereskedelmi partnere) tekintetében.

Uniós általános exportengedélyek

EU GEA ID	Érték (EUR)	Volumen
EU001	8 256M	89 088
EU002	13M	669
EU003	10M	163
EU004	4M	63
EU005	33M	269
EU006	28M	2 078
EU007	4M	578
EU008	8M	208

A 17 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

11. ábra: Uniós általános exportengedélyek

A nemzeti általános exportengedélyeket a tagállamok olyan exportőrök részére adják ki, akik a vonatkozó nemzeti jogban megállapított releváns előfeltételeket betartva értesítik az illetékes hatóságokat. A tagállamok által a nemzeti általános exportengedélyek 2022. évre vonatkozóan közölt jegyzékét e jelentés melléklete tartalmazza, részletezve az egyes nemzeti általános exportengedélyekben szereplő rendeltetési helyeket és terméktípusokat.

[36] EU001 – Az Ausztráliába, Kanadába, Izlandra, Japánba, Új-Zélandra, Norvégiába, Svájcba, Liechtensteinbe, az Egyesült Államokba, valamint az Egyesült Királyságba irányuló kivitel.
EU002 – Bizonyos kettős felhasználású termékek kivitele egyes rendeltetési helyekre.
EU003 – Javítást/cserét követő kivitel.
EU004 – Időszakos kivitel kiállításra vagy vásárra.
EU005 – Távközlés.
EU006 – Vegyi anyagok.
EU007 – Csoporton belüli technológiaátadás.
EU008 – Titkosítás.

A 12. ábra az uniós és nemzeti általános exportengedélyek értékét a rendelet I. mellékletében szereplő kategóriái szerinti bontásban mutatja be. A legmagasabb értékek a következő kategóriákhoz kapcsolódnak: 5. kategória (*Távközlés és „információbiztonság”*; 4,98 milliárd EUR, a teljes érték 46 %-a), 3. kategória (*Elektronika*; 1,64 milliárd EUR), 2. kategória (*Anyagfeldolgozás*; 1,56 milliárd EUR, a teljes érték 15 %-a) és a 9. kategória (*Légtér és hajtóműrendszerek*; 1,3 milliárd EUR, a teljes összeg 15 %-a).

Uniós és nemzeti általános exportengedélyek az (EU) 2021/821 rendelet I. mellékletében szereplő termékkategóriák szerint

Termékkategória		Érték (EUR)
0	NUKLEÁRIS ANYAGOK, LÉTESÍTMÉNYEK ÉS BERENDEZÉSEK	7M
1	SPECIÁLIS ANYAGOK ÉS KAPCSOLÓDÓ BERENDEZÉSEK	541M
2	ANYAGFELDOLGOZÁS	1 557M
3	ELEKTRONIKA	1 641M
4	SZÁMÍTÓGÉPEK	22M
5	TÁVKÖZLÉS ÉS „INFORMÁCIÓBIZTONSÁG”	4 971M
6	SZENZOROK ÉS LÉZEREK	424M
7	NAVIGÁCIÓ ÉS REPÜLÉSI ELEKTRONIKA	246M
8	TENGERÉSZET	15M
9	LÉGTÉR ÉS HAJTÓMŰRENDSZEREK	1 292M

A 13 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

12. ábra: Uniós és nemzeti általános exportengedélyek az (EU) 2021/821 rendelet I. mellékletében szereplő termékkategóriák szerint

Az uniós és nemzeti általános exportengedélyek terméktípusok szerinti bontása (13.1. és 13.2. ábra) azt mutatja, hogy a legfőbb öt típus a következő: 5EC2 –*Információbiztonság és kriptoanalitikai termékek és berendezések* (4,81 milliárd EUR, az összes 45 %-a), 3EC4 – *Berendezések félvezető eszközök vagy anyagok gyártásához és teszteléséhez* (1,32 milliárd EUR, az összes 12 %-a), 9EC3 – *Rakéta és űreszköz* (961 millió EUR, az összes 9 %-a), 2EC1 – *Szerszámgépek és rendszerek ipari berendezésekhez* (860 millió EUR, az összes 8 %-a) és 2EC2 – *Vegyi és biológiai gyártó berendezések* (675 millió EUR, az összes 6 %-a).

Uniós és nemzeti általános exportengedélyek
A BIZOTTSÁG (EU) 2024/214 AJÁNLÁSÁNAK A. mellékletében szereplő terméktípusok szerint

Terméktípus		Érték (EUR)
0EC1	Nukleáris anyagok, létesítmények, üzemek és berendezések	7M
1EC1	Anyagok, alkatrészek és szerkezetek légi járművekhez/űralkalmazásokhoz	25M
1EC2	Robbanóanyagok, hajtóanyagok és kapcsolódó berendezések	114M
1EC3	Fonton, szálas anyagok és gyártó berendezések	125M
1EC4	Különleges fémek és ötvözetek, valamint azok berendezései	94M
1EC5	Nukleáris vonatkozású termékek és berendezések	4M
1EC6	Mérgező vegyületek, prekurzorok, patogének, toxinok és géntechnológiával módosított szervezetek, kapcsolódó védő- és detektáló berendezések és alkatrészek	178M
1EC7	Szoftver speciális anyagokhoz és kapcsolódó berendezésekhez	0M
1EC8	Technológia speciális anyagokhoz és kapcsolódó berendezésekhez	0M
2EC1	Szerszámgépek, rendszerek és alkatrészek ipari berendezésekhez	860M
2EC2	Vegyi és biológiai gyártó berendezések	675M
2EC3	Szoftver anyagfeldolgozáshoz	10M
2EC4	Technológia anyagfeldolgozáshoz	2M
3EC1	Elektronikai termékek és alkatrészek	124M
3EC2	Elektronikus részegységek, modulok és berendezések	111M
3EC3	Nukleáris alkalmazásokban felhasználható elektronikai termékek	41M
3EC4	Berendezések félvezető eszközök vagy anyagok gyártásához és teszteléséhez	1 324M
3EC5	Félvezető anyagok	24M
3EC6	Szoftver elektronikához	0M
3EC7	Technológia elektronikához	18M
4EC1	Számítógépek	6M
4EC2	Szoftver számítógépekhez	0M
4EC3	Technológia számítógépekhez	16M

A 13 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

13.1. ábra: Uniós és nemzeti általános exportengedélyek terméktípusok szerint (1. rész)

Uniós és nemzeti általános exportengedélyek A BIZOTTSÁG (EU) 2024/214 AJÁNLÁSÁNAK A. mellékletében szereplő terméktípusok szerint

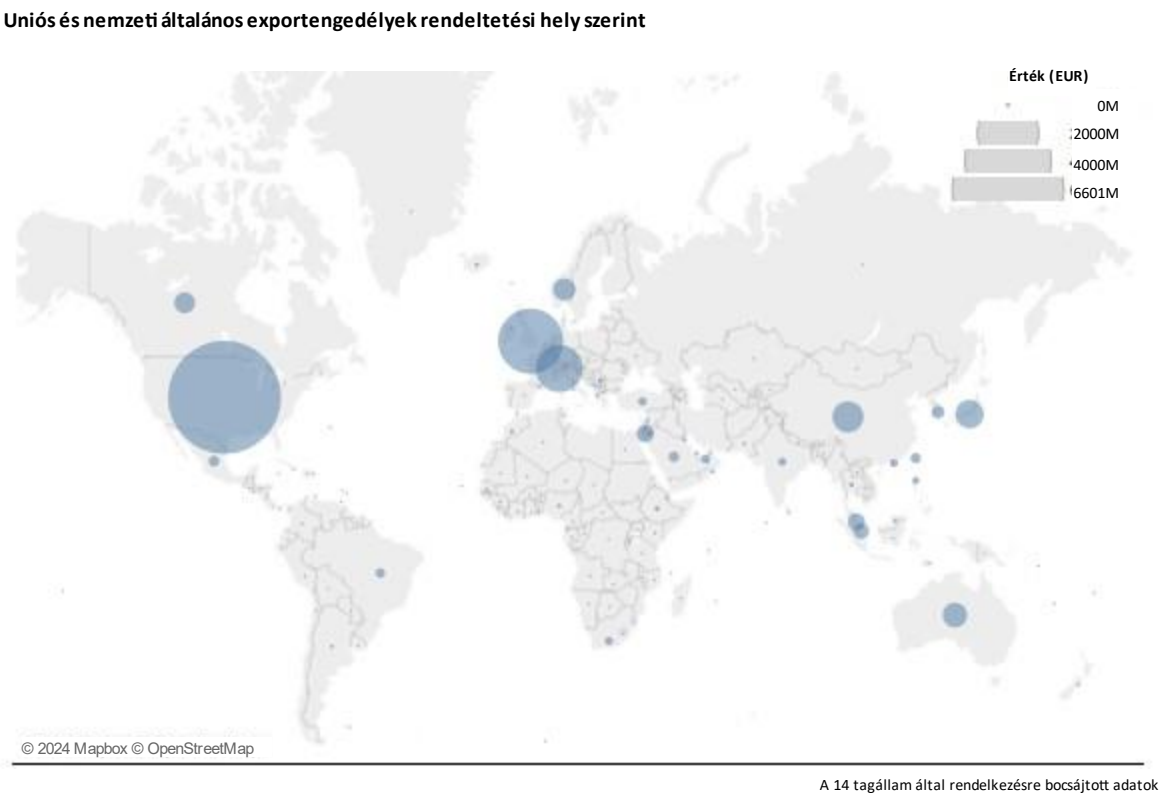
Terméktípus		Érték (EUR)
5EC1	Távközlési termékek és berendezések	24M
5EC2	Információbiztonsági és kriptoanalitikai termékek és berendezések	4 809M
5EC3	Szoftver távközléshez és információbiztonsághoz	136M
5EC4	Technológia távközléshez és információbiztonsághoz	3M
6EC1	Optikai és akusztikai berendezések, kapcsolódó alkatrészek és anyagok; más érzékelők	112M
6EC2	Lézerek, kapcsolódó berendezések és anyagok	285M
6EC3	Radarrendszerek, kapcsolódó berendezések és alkatrészek	14M
6EC4	Szoftver szenzorokhoz és lézerekhez	1M
6EC5	Technológia szenzorokhoz és lézerekhez	12M
7EC1	Berendezések inerciális navigációhoz	209M
7EC2	Navigációhoz és repülési elektronikához kapcsolódó egyéb berendezések	22M
7EC4	Gyártó berendezések navigációhoz és repülési elektronikához	1M
7EC5	Szoftver navigációhoz és repülési elektronikához	1M
7EC6	Technológia navigációhoz és repülési elektronikához	13M
8EC1	Merülő járművek és vízfelszíni hajók, valamint kapcsolódó tengeri rendszerek, berendezések és alkatrészek	15M
8EC4	Technológia tengerészethez	1M
9EC1	Űrhajómotorok és gázturbinák (az UAV kivételével)	314M
9EC2	UAV és hajtóműrendszerei	10M
9EC3	Rakéta és üreszköz	961M
9EC4	Rakétamotorok	2M
9EC5	Berendezések szélcsatornához, tesztelő létesítményekhez és kamrákhoz	0M
9EC6	Szoftver légtérhez és hajtóműrendszerekhez	3M
9EC7	Technológia légtérhez és hajtóműrendszerekhez	3M

A 13 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

13.2. ábra: Uniós és nemzeti általános exportengedélyek terméktípusok szerint (2. rész)

Az uniós és nemzeti általános exportengedélyek keretében engedélyezett legfőbb öt rendeltetési hely a következő volt: az Egyesült Államok (6,60 milliárd EUR, az összes 51 %-a), az Egyesült Királyság (2,21 milliárd EUR, az összes 17 %-a), Svájc (1,16 milliárd EUR, az összes 9 %-a), Kína (512 millió EUR, az összes 4 %-a) és Japán (432 millió EUR, az összes 3 %-a). Ez azt

mutatja, hogy a kettős felhasználású termékeknek az általános exportengedélyek hatálya alá tartozó kivitele túlnyomó többségben az EU001 uniós általános exportengedélyben felsorolt országokba irányul. Ez azzal is magyarázható, hogy az uniós általános exportengedélyek keretében engedélyezett export értéke jóval magasabb, mint a nemzeti általános exportengedélyek keretében engedélyezetté (amint a 2. ábra mutatja, az előbbi esetben az érték 9,65 milliárd EUR, az utóbbiban pedig 846 millió EUR).

14. ábra: Uniós és nemzeti általános exportengedélyek rendeltetési hely szerint

Uniós és nemzeti általános exportengedélyek rendeltetési hely szerint

Rendeltetési hely	Érték (EUR)
Amerikai Egyesült Államok	6 601M
Egyesült Királyság	2 208M
Svájc	1 158M
Kína	512M
Japán	432M
Ausztrália	319M
Norvégia	262M
Kanada	230M
Malajzia	159M
Izrael	158M
Szingapúr	132M
Dél-Korea	88M
Mexikó	62M
Szaúd-Arábia	58M
Tajvan	58M
Brazília	49M
Törökország	42M
Egyesült Arab Emirségek	41M
Dél-Afrika	39M
Hongkong	38M
India	37M
Fülöp-szigetek	28M
Szerbia	18M
Etiópia	15M
Thaiföld	15M
Jordánia	13M
Nigéria	12M
Marokkó	11M
Izland	10M
Új-Zéland	9M
Argentína	8M
Pakisztán	8M
Omán	7M
Kuvait	7M
Katar	7M
Kenya	5M
Grúzia	5M
Macedónia, Volt Jugoszláv Közt.	5M
Algéria	4M
Elefántcsontpart	4M
Tunézia	4M
Ukrajna	4M
Szenegál	4M
Bahrein	4M
Bosznia-Hercegovina	3M
Mauritius	3M
Uganda	3M
Liechtenstein	3M
Togo	2M
Indonézia	2M

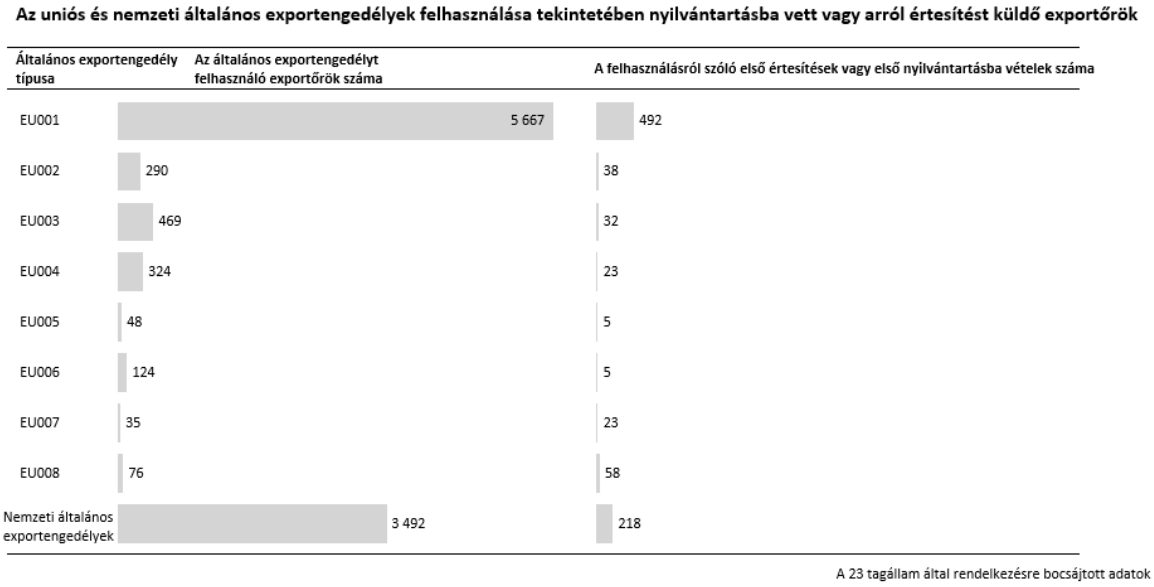
A 14 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

15. ábra: Uniós és nemzeti általános exportengedélyek a legfőbb rendeltetési helyek szerint

4.7. A nemzeti és uniós általános exportengedélyek nyilvántartásba vett felhasználói

A rendelet szerinti exportőri értesítésekre vonatkozó információk biztosítása érdekében[37] az éves jelentés adatokat ismertet azon exportőrök számáról, akik értesítették az illetékes hatóságot, vagy akik nyilvántartásba vannak véve az illetékes hatóságnál az uniós vagy nemzeti általános engedélyek felhasználása tekintetében.

2022-ben összesen 7 003 exportőr használt uniós általános exportengedélyt; 80,57 %-uk az EU001-et, 3 492 pedig a nemzeti általános exportengedélyeket használta. A felhasználásról szóló 2022. évi első értesítések vagy első nyilvántartásba vételek kapcsán a számadatok a következők: az uniós általános exportengedély esetében 676 (73 % az EU001 esetében), a nemzeti általános exportengedélyek esetében pedig 218.

16. ábra: Az uniós és nemzeti általános exportengedélyek felhasználása tekintetében nyilvántartásba vett vagy arról értesítést küldő exportőrök

4.8. Olyan kettős felhasználású termékekre vonatkozó adatok, amelyek a rendelet 2. cikkének 20. pontja szerinti kibertér-megfigyelési termékekként vannak besorolva

2022-ben a tagállamokhoz összesen 288 kérelem érkezett a kibertér-megfigyelési termékek exportjához kapcsolódóan (17. ábra), főként a *távközlési lehallgatási rendszerekkel* (216 kérelem) kapcsolatban. Sorrendben ezt a *kommunikációfigyelő szoftver* (28 kérelem) és *támadószoftver* (20 kérelem) követte. A 18.1. és 18.2. ábra a kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmekben szereplő rendeltetési helyeket mutatja. 2022-ben 224 engedélyt adtak ki, 37 kérelmet pedig elutasítottak. Ez azt mutatja, hogy nőtt a kibertér-

[37] A rendelet II. mellékletében foglalt, az uniós általános exportengedélyekre vonatkozó rendelkezéseknek való megfelelés: „*Az ezen engedélyt használó exportőr az első kivitelt követő 30 napon belül vagy – alternatív lehetőségként és az exportőr lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam előírásainak megfelelően – ezen engedély első felhasználását megelőzően köteles tájékoztatni a lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságát az engedély első felhasználásáról. A tagállamok értesítik a Bizottságot az engedélyezéshez választott értesítési mechanizmusról. A Bizottság a közölt információt az Európai Unió Hivatalos Lapjának C sorozatában közzéteszi*”.

megfigyelési termékeket érintő engedélyek száma (2021-ben 115 ilyen engedélyt adtak ki); a trend 2020 óta töretlen. A kibertér-megfigyelési termékek kivitelével kapcsolatos elutasítások száma[38] a jelek szerint meglehetősen stabil (2021-ben 35 elutasítás).

Kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmek típus szerint

Terméktípus		Volumen
CS1	Támadószoftver	20
CS2	Távközlési lehallgatási rendszerek	216
CS3	Internetes megfigyelési rendszerek	16
CS4	Kommunikációfigyelő szoftver	28
CS5	Kriminalisztikai/nyomozati eszközök	1
CS6	Egyéb felsorolt, kibertér-megfigyelési termékként használható termékek	7

A 14 tagállam által rendelkezésre bocsájtott adatok

17. ábra: Kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmek[39]

Kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmek rendeltetési hely szerint

18.1. ábra: Kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmek rendeltetési hely szerint

[38] A kibertér-megfigyelési termékekkel kapcsolatos további információk a 7. lábjegyzetben említett, 2024. október 16-i iránymutatásban találhatók.
[39] Kérjük, vegye figyelembe, hogy a rendelet 11. cikke előírja a tagállamok által az említett rendelet IV. mellékletében felsorolt konkrét kibertér-megfigyelési termékek Unión belüli kivitelére kiadott engedélyeket is.

Kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmek rendeltetési hely szerint

AE	Egyesült Arab Emírségek	ME	Montenegró
AM	Örményország	MK	Macedónia, Volt Jugoszláv Köztársaság
AZ	Azerbajdzsán	MV	Maldív-szigetek
BA	Bosznia-Hercegovina	MX	Mexikó
BD	Banglades	MY	Malajzia
BF	Burkina Faso	MZ	Mozambik
BR	Brazília	NE	Niger
CH	Svájc	NG	Nigéria
CI	Elefántcsontpart	OM	Omán
CL	Chile	PH	Fülöp-szigetek
CM	Kamerun	PK	Pakisztán
CO	Kolumbia	PL	Lengyelország
DM	Dominika	PY	Paraguay
DO	Dominikai Köztársaság	QA	Katar
DZ	Algéria	RS	Szerbia
EC	Ecuador	RW	Ruanda
EG	Egyiptom	SA	Szaúd-Arábia
GH	Ghána	SD	Szudán
GY	Guyana	SG	Szingapúr
HN	Honduras	SN	Szenegál
HR	Horvátország	TD	Csád
ID	Indonézia	TG	Togo
IL	Izrael	TH	Thaiföld
IN	India	TN	Tunézia
IQ	Irak	TW	Tajvan
JO	Jordánia	UA	Ukrajna
KE	Kenya	UG	Uganda
KZ	Kazahsztán	UZ	Üzbegisztán
LB	Libanon	VN	Vietnám
MA	Marokkó	ZA	Dél-Afrika

18.2. ábra: Kibertér-megfigyelési termékek kivitelére vonatkozó kérelmek rendeltetési hely szerint

4.9. Az igazgatásra és a végrehajtásra vonatkozó információk

A tagállamok 2022-ben a következő információkat közölték a rendelet igazgatásával és végrehajtásával kapcsolatban:

a) Az ellenőrzések igazgatásában közvetlenül részt vevő alkalmazottak száma az EU-ban (teljes munkaidős egyenértékben): 392.

b) A referenciaévben szervezett tájékoztató rendezvények száma: 129.

c) A szóban forgó évben elvégzett szabályszerűségi ellenőrzések száma, beleértve a vámhatóságok vagy más szervek által végzett ellenőrzéseket is: 1 062.

d) A bejelentett jogsértések száma: 110.

e) Az exportellenőrzési rendeletek megsértése miatt (valamely illetékes nemzeti végrehajtó szerv által) kiszabott közigazgatási és büntetőjogi szankciók vagy bírságok száma: 30.

f) Exportellenőrzési eszközök használata:

– Elektronikus engedélyezési rendszert használó tagállamok: 18.

– Besorolási eszközöket használó tagállamok: 24.

– Az ellenőrzési tevékenységeket támogató egyéb eszközöket vagy szoftvereket használó tagállamok: 24.

5. KÖVETKEZTETÉS

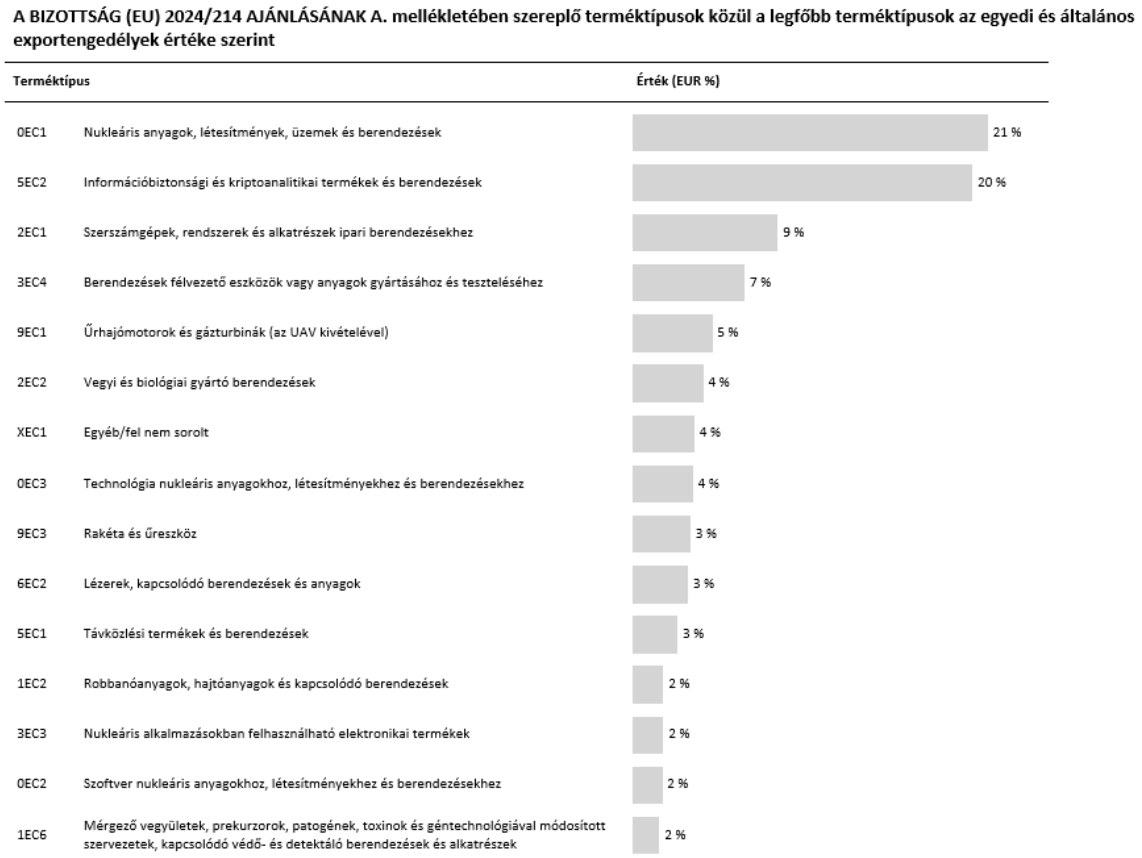
A jelentés új módszertan alapján készült, amely biztosítja, hogy az adatok részletesebbek és megbízhatóbbak legyenek. Ugyanakkor a módszertan változása megnehezíti az idősorok összehasonlítását az előző évek jelentéseivel. Általánosságban azonban megállapítható, hogy 2022-ben mind az engedélyezett kettős felhasználású termékek kereskedelme[40], mind pedig az elutasítások[41] terén növekvő tendencia volt tapasztalható.

2022-ben az engedélyezett kettős felhasználású termékek kereskedelmének összértéke 57,3 milliárd EUR-t tett ki, ami az Unión kívüli áruexport 2 %-ának felel meg. Ez a volumen tekintetében 138 764 engedélynek felel meg, melyen belül a tranzakciók többsége az uniós általános exportengedélyek (93 311), a nemzeti általános exportengedélyek (26 953) és az egyedi engedélyek (17 072) felhasználásának körébe tartozik. Ugyanebben az évben 813 elutasításról számoltak be 0,98 milliárd EUR értékben. Ezek az adatok azt mutatják, hogy az uniós export csak egy kis részének esetében került sor elutasításra (a 27 tagú EU-n kívülre irányuló teljes áruexport értékének 0,04 %-a).

A jelentés a rendelkezésre álló adatok keretei között tartalmaz információkat az egyes tagállamokban alkalmazott különböző gyakorlatokkal és engedélytípusokkal összefüggésben. Ebben az értelemben a jelentés nem tartalmazza az engedélyezett kereskedelem terméktípus vagy rendeltetési hely szerinti pontos megoszlását a globális exportengedélyek tekintetében (melyek 2022-ben az engedélyezett kereskedelem értékének 48 %-át tették ki), mivel a szóban forgó engedélyek sok esetben „nyitott” kiviteli értékeket tartalmaznak, és azokat több termékre és több rendeltetési helyre vonatkozóan adják ki. Ennek ellenére továbbra is érdemes figyelembe venni azokat a trendeket, amelyek – az engedélyezett kereskedelem értékének 52 %-át kitevő – egyéb engedélytípusok (az egyéni és az általános exportengedélyek) terén mutatkoznak meg.

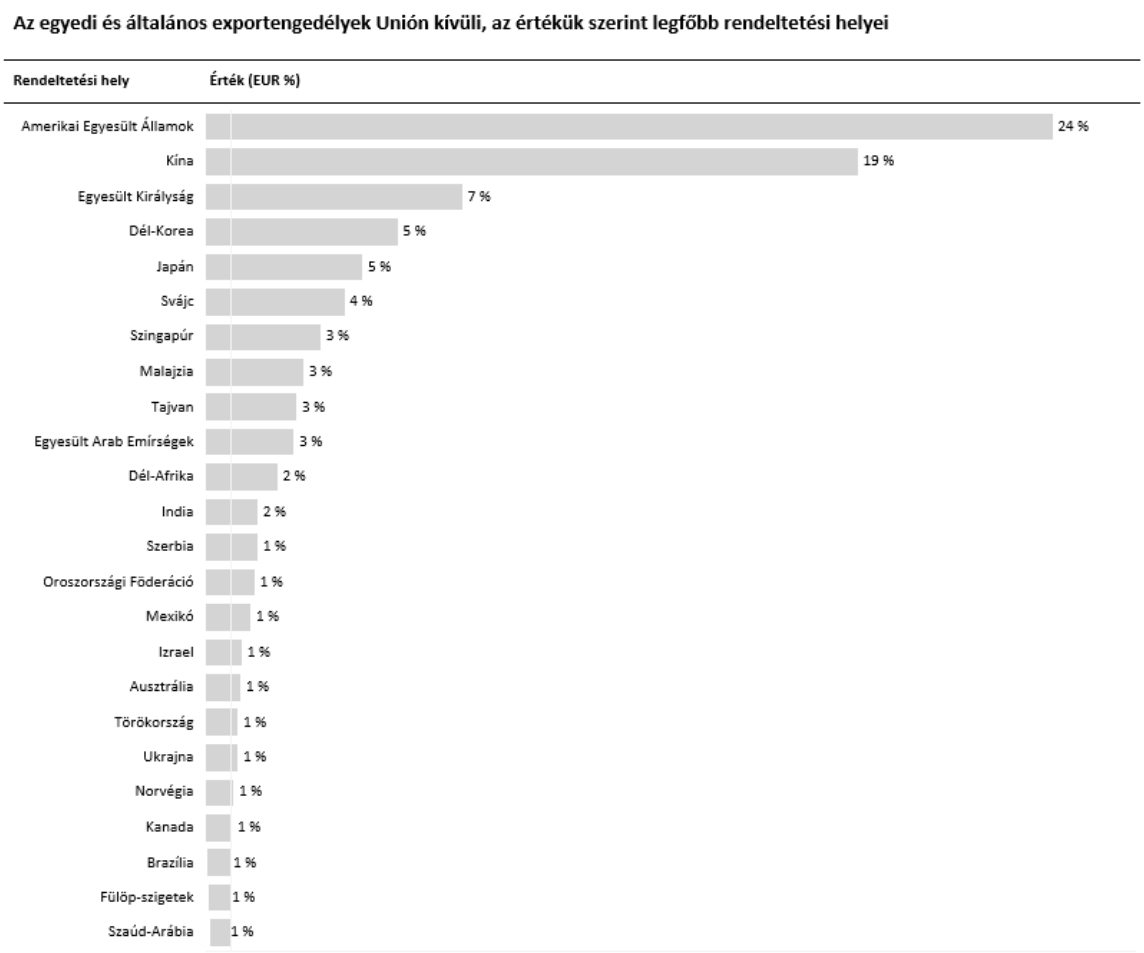
[40] 2021-ben az engedélyezett kettős felhasználású termékek kereskedelmének értéke 38,5 milliárd EUR-t tett ki, ami az Unión kívüli összes export 1,8 %-ának felel meg.
[41] 2021-ben 568 elutasítást adtak ki, ami a teljes Unión kívüli export mintegy 0,01 %-ának felel meg.

2022-ben a globális engedélyeken kívül engedélyezett kereskedelem legmagasabb értékei (19. ábra) a következő termékeknél jelentkeztek: 0EC1 – *Nukleáris anyagok, létesítmények, üzemek és berendezések* (21 %), 5EC2 – *Információbiztonság és kriptoanalitikai termékek és berendezések* (20 %), 2EC1 – *Szerszámgépek és rendszerek ipari berendezésekhez* (9 %), 3EC4 – *Berendezések félvezető eszközök vagy anyagok gyártásához és teszteléséhez* (7 %) és 9EC1 – *Űrhajómotorok és gázturbinák (az UAV kivételével)* (5 %). Összességében a 19. ábrán szereplő terméktípusok a globális engedélyektől eltérő engedélyek értékének 90 %-át teszik ki.

19. ábra: Az egyedi és általános exportengedélyek legfőbb típusai értékük szerint

A globális engedélyektől eltérő engedélyekben szereplő rendeltetési helyek (20. ábra) kapcsán megjegyzendő, hogy az értéket tekintve az Egyesült Államok volt a legnagyobb rendeltetési hely (az összes érték 24 %-a), sorrendben ez után pedig Kína (19 %), az Egyesült Királyság (7 %), Dél-Korea (5 %) és Japán (5 %) következett. Ezt a rangsort azonban nagymértékben befolyásolja az uniós általános exportengedélyek jelentősége, különös tekintettel az EU001-re (8,2 milliárd EUR), továbbá e rangsor nem számol a globális exportengedélyek volumen szerinti legfőbb rendeltetési helyeivel, nevezetesen Tajvannal, Indiával, Hongkonggal, Szingapúrral és Törökországgal. Összességében a 20. ábrán szereplő rendeltetési helyek a globális engedélyektől eltérő engedélyek értékének 90 %-át teszik ki.

20. ábra: Az egyedi és általános exportengedélyek Unión kívüli, az értékük szerint legfőbb rendeltetési helyei

Végezetül a jelentés különös figyelmet fordít a kibertér-megfigyelési termékek engedélyezésére az Unió azon kötelezettségvállalásának részeként, miszerint hatékonyan kezeli annak kockázatát, hogy a kibertér-megfigyelési termékeket esetleg belső elnyomással és/vagy az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésével összefüggésben használják fel. 2022-ben összesen 288 kérelem érkezett a tagállamokhoz a szóban forgó termékek exportja kapcsán. Ezeken belül a legtöbb (216 kérelem) *a távközlési lehallgatási rendszerekhez* kapcsolódott. Ugyanebben az időszakban 224 engedélyt és 37 elutasítást adtak ki. Ezek az adatok azt is mutatják, hogy a 2021. évi számadatokhoz[42] képest nőtt az engedélyek száma, míg az elutasítások száma viszonylag stabil[43].

A 2021-ben megkezdett különféle intézkedések után a Bizottság és a tagállamok továbbra is a modernizált rendelet szerinti új követelmények és előírások teljesítésére összpontosítanak. Ez magában foglalja a különböző technikai szakértői csoportokban végzett, a kibertér-megfigyelési termékek fokozott ellenőrzésére, az exportellenőrzések végrehajtására, a kialakulóban lévő technológiákra és az uniós kapacitásépítés fejlesztésére, valamint az uniós

[42] 2021-ben a kibertér-megfigyelési termékekkel kapcsolatosan 115 engedélyt adtak ki.
[43] 2021-ben kibertér-megfigyelési termékekkel kapcsolatosan 35 engedélyezési kérelmet utasítottak el.

tagállamok engedélyező és végrehajtó hatóságainak szóló képzési programok kidolgozására összpontosító munka folytatását.

Ezek, a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet keretében hozott intézkedések lehetővé teszik az Unió számára azt is, hogy hatékonyabban működjön együtt a partnerekkel az ellenőrzések globális összehangolása, a kereskedelmi súrlódások csökkentése és a vállalkozások számára a kiszámíthatóság fokozása, az uniós értékek előmozdítása, valamint a nemzetközi béke és biztonság megőrzése érdekében.